

**WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA
POLSKIEGO
W KL. IV- VIII**

Opracowała:
mgr Lucyna Dombek

§1

Dokumenty określające wymagania edukacyjne z j. polskiego

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.
3. Andrzej Surdej, Ewa Nowak: „Jutro pójdę w świat+ Myśli i słowa”. Program nauczania języka polskiego w klasach 4 - 8 szkoły podstawowej opiera się na założeniach nowej podstawy programowej.
4. Statut Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Korytowie.

§2

Cele wymagań edukacyjnych z języka polskiego

1. Ocenianie bieżące (wspomagające) ma na celu monitorowanie rozwoju ucznia, w tym:
 - a) pomoc uczniowi w rozpatrywaniu i rozumieniu swoich mocnych i słabych stron,
 - b) ukierunkowanie i motywowanie ucznia do dalszej pracy,
 - c) przekazanie uczniowi informacji o jego postępach,
 - d) przekazanie rodzicom/opiekunom informacji o postępach ucznia,
 - e) przekazanie nauczycielowi informacji o efektywności jego nauczania, właściwym doborze materiałów, metod i sposobów nauczania,
 - f) przygotowanie do egzaminów i sprawdzianów zewnętrznych.
2. Ocenianie śródroczne i roczne ma na celu:
 - a) przekazać uczniowi informację na temat jego postępów w nauce języka polskiego,
 - b) dostarczyć nauczycielowi odpowiedzialnemu za następny etap nauki informacji na temat poziomu wiedzy i umiejętności ucznia,
 - c) monitorować system szkolny,
 - d) różnicować i klasyfikować uczniów,
 - e) pomóc nauczycielowi w ewaluacji i modyfikacji procesu nauczania przedmiotu.

§3

Ogólne zasady

1. Nauczyciel na początku roku szkolnego informuje uczniów o zakresie wymagań z języka polskiego oraz o sposobie i zasadach oceniania. Wskazane jest powtórzenie tych czynności na początku II półrocza.
2. Wszystkie prace klasowe są obowiązkowe. Jeżeli uczeń w tym czasie był nieobecny na lekcji, musi napisać pracę w terminie późniejszym, wyznaczonym przez nauczyciela.
3. Nauczyciel oddaje poprawione prace w terminie nie dłuższym niż dwa tygodnie.
4. Spisywanie (ściąganie) podczas prac klasowych skutkuje automatycznie oceną niedostateczną oraz jest jednoznaczne z zakończeniem pracy.
5. Wszelkie plagiaty karane są oceną niedostateczną.
6. Brak odpowiednich materiałów potrzebnych na lekcję traktowany jest jako nieprzygotowanie do lekcji.
7. Trzy razy w półroczu uczeń ma prawo zgłosić brak przygotowania do lekcji bez żadnych sankcji. Fakt ten zostaje odnotowany w dzienniku za pomocą symbolu „np”. Każde kolejne nieprzygotowanie skutkuje oceną niedostateczną. Prawo to nie dotyczy lekcji, na których ma odbyć się zapowiadana forma sprawdzenia umiejętności.
8. Uczeń nie ponosi żadnych konsekwencji, jeśli zgłosi brak przygotowania, które nastąpiło z ważnych przyczyn, potwierdzonych pisemnie przez rodzica/opiekuna.
9. Jeśli uczeń ma trudności w opanowaniu materiału, ma prawo do pomocy ze strony nauczyciela lub innego ucznia. Przewidziane są także zajęcia wyrównawcze, na które uczeń winien chodzić.
10. Nie ocenia się ucznia po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności w szkole. Okres ten trwa do 7 dni (w zależności od długości absencji).
11. Uczeń po każdej nieobecności jest zobowiązany do uzupełnienia braków w zeszycie, zeszycie ćwiczeń oraz innych pracach wskazanych przez nauczyciela.
12. Rodzic w obecności nauczyciela ma prawo wglądu do prac pisemnych swojego dziecka. Prace pisemne przechowywane są przez cały rok na terenie szkoły. Ze względu na ochronę danych osobowych oraz prawa autorskie prace uczniów nie mogą być udostępniane poza terenem szkoły.
13. Forma i sposób informowania o postępach i zagrożeniach uczniów jest zgodna z wytycznymi Statutu Szkoły.

§4

Formy sprawdzania poziomu osiągnięć uczniów

Na lekcjach języka polskiego przyjmuje się następujące formy sprawdzania poziomu osiągnięć uczniów:

1. **Test diagnostyczny (diagnoza)** – rozumiany jako obiektywna próba polegająca na wykonaniu przez uczniów różnego rodzaju zadań, ćwiczeń itp., w celu rozpoznania stanu ich wiedzy i umiejętności dla opracowania dalszej drogi postępowania.
 - a) Nauczyciel przeprowadza w zależności od potrzeb w ciągu całego cyklu kształcenia.
 - b) Jest zapowiedziany co najmniej tydzień wcześniej, z jednoczesnym określeniem przez nauczyciela czasu trwania i zakresu materiału.
 - c) Wyniki diagnoz stanowią jedynie obraz wiedzy i umiejętności ucznia i nie są podstawą do wystawienia stopnia bieżącego.
2. **Sprawdziany** – rozumiane jako zaplanowane przez nauczyciela dłuższe samodzielne pisemne prace kontrolne uczniów, przeprowadzane w szkole podczas zajęć edukacyjnych, mające na celu sprawdzenie wiedzy i umiejętności uczniów z danej partii materiału.
 - a) Sprawdziany mogą zostać zaplanowane na jedną lub dwie godziny lekcyjne.
 - b) Obejmują co najmniej jeden dział programowy.
 - c) Poprzedzone są lekcją powtórzeniową.
 - d) Zapowiedziane są z tygodniowym wyprzedzeniem. Przy zapowiadaniu nauczyciel podaje informacje dotyczące zakresu, celu, formy i terminu pracy.
 - e) Zapowiedziany sprawdzian wpisywany jest do dziennika elektronicznego.
 - f) Nauczyciel ma obowiązek poprawić sprawdzian w terminie do dwóch tygodni od ich napisania.
 - g) Uczeń, który opuścił sprawdzian musi go napisać w ciągu 2 tygodni od dnia powrotu do szkoły. Nie dotrzymanie tego terminu skutkuje oceną niedostateczną.
3. **Prace klasowe** – rozumiane jako zaplanowane przez nauczyciela dłuższe samodzielne pisemne formy wypowiedzi, przeprowadzone w szkole podczas zajęć edukacyjnych, mające na celu sprawdzenie umiejętności komponowania tekstów własnych zgodnie z określonymi warunkami.
 - a) Prace klasowe są zaplanowane na dwie godziny lekcyjne.
 - b) Zapowiedziane są z tygodniowym wyprzedzeniem. Przy zapowiadaniu nauczyciel nie podaje tematów wypracowań.
 - c) Zapowiedziana praca klasowa wpisywana jest do dziennika elektronicznego.

- d) Nauczyciel ma obowiązek poprawić prace klasowe w terminie do dwóch tygodni od ich napisania. Jeśli termin ten zostanie przekroczony, nauczyciel nie wpisuje ocen niedostatecznych lub na prośbę uczniów przeprowadza prace klasowe powtórnie.
 - e) Uczeń, który opuścił pisemną pracę klasową musi ją napisać w ciągu tygodnia od dnia powrotu do szkoły. Nie dotrzymanie tego terminu skutkuje oceną niedostateczną.
4. **Kartkówki** – rozumiane jako krótkie prace pisemne sprawdzające wiadomości i umiejętności uczniów, obejmujące maksymalnie materiał z trzech ostatnich tematów lub z tematu bieżącego.
- a) Kartkówki trwają nie dłużej niż 15 minut.
 - b) Nie muszą być zapowiadane z wyprzedzeniem.
 - c) Jeżeli uczeń jest nieobecny w terminie, w którym została przeprowadzona kartkówka może napisać ją w innym terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
5. **Odpowiedź ustna** – rozumiana jako krótsza lub dłuższa ustna reakcja ucznia na pytania skierowane do niego przez nauczyciela.
- a) Oceniając na stopień odpowiedź ustną nauczyciel bierze pod uwagę zawartość rzeczową, dobór środków językowych, sposób prezentacji, umiejętność formułowania myśli i argumentacji.
 - b) Krótkie odpowiedzi uczniów oraz merytoryczna aktywność na lekcji nie podlega ocenie cyfrowej, ale jest odnotowywana jako plus.
6. **Zadanie domowe** – rozumiane jako wszystkie formy pisemne, ustne lub inne, zadane przez nauczyciela do samodzielnego wykonania w domu.
- a) Uczeń ma obowiązek wykonywać zadania domowe systematycznie.
 - b) W ciągu semestru uczeń ma prawo do trzykrotnego zgłoszenia braku pracy domowej. Fakt ten odnotowywany jest w dzienniku za pomocą symbolu „bz”. Każdy kolejny brak zadania domowego skutkuje oceną niedostateczną.
 - c) Zgłoszenie braku pracy domowej powinno nastąpić na początku lekcji, jeszcze przed sprawdzaniem prac przez nauczyciela. Jeśli uczeń nie zgłosi braku zadania, a podczas sprawdzania wykaże jego brak, otrzymuje ocenę niedostateczną.
 - d) Każdy brak zadania domowego uczeń ma obowiązek uzupełnić i na polecenie nauczyciela okazać do wglądu.
 - e) W przypadku dłuższych form pisemnych zadania domowego (np. wypracowanie) uczeń ma obowiązek oddać pracę w wyznaczonym terminie. Po upływie wyznaczonego terminu prace nie będą przyjmowane i będą skutkowały oceną niedostateczną.

- f) Nauczyciel w ocenie zadania domowego kieruje się kryteriami dostosowanymi do formy zadania domowego.
7. **Aktywność na lekcji** – rozumiana jako czynne uczestniczenie ucznia w rozwiązywaniu problemu, tematu, zadań itp. podczas zajęć.
- a) Oceniana jest za pomocą znaków + i –.
 - b) Cztery uzyskane plusy skutkują oceną bardzo dobrą.
 - c) Trzy uzyskane minusy skutkują oceną niedostateczną.
8. **Zeszyt i zeszyt ćwiczeń** – rozumiane jako zeszyty, w których uczniowie systematycznie prowadzą notatki, zapisy z lekcji, wykonują ćwiczenia i odrabiają prace domowe.

Uczeń nieobecny na lekcji ma obowiązek uzupełnienia zeszytów w terminie 3 dni od dnia powrotu do szkoły.

Zeszyt przedmiotowy- oceniany raz w półroczu.

- a) Kryteria oceny zeszytu
- systematyczne zapisywanie notatek z lekcji - 2 p.
 - za nieliczne braki 1p.
 - niesystematyczne zapisy 0p.
- b) - odrabianie zadań domowych - 2 p.
- c) - estetyka (czytelny zapis notatek, podkreślanie tematów, zapisywanie dat, wyróżnianie tego, co ważne, karty pracy, dodatkowe materiały itp.) - 2 p.
- d) Nauczyciel ma prawo zażądać od ucznia zeszytu i zeszytu ćwiczeń do sprawdzenia w każdej chwili.
- e) Sprawdzane są raz w miesiącu prace z kaligrafii; raz w tygodniu- w piątek uczniowie piszą zadanie z kaligrafii do wglądu nauczyciela.
- f) Dyktanda piszą w osobnych zeszytach i tam dokonują poprawy.
9. **Znajomość lektur** – rozumiana jako wiedza i umiejętności z zakresu przeczytanego tekstu.
- a) Formy sprawdzania znajomości lektur mogą przybierać różne formy pisemne oraz ustne.
 - b) W zależności od formy sprawdzenia stosuje się odpowiednie kryteria oceniania.
 - c) Każdy uczeń musi wykazać się znajomością lektur obowiązkowych, zgodnych z wytycznymi podstawy programowej dla każdego etapu edukacyjnego.
 - d) Na każdy rok szkolny oprócz lektur obowiązkowych przypadają co najmniej dwie lektury uzupełniające. Zakres ich znajomości będzie sprawdzany tak, jak w przypadku lektur obowiązkowych.
 - e) Ocena niedostateczna z lektury może zostać poprawiona zgodnie z warunkami poprawy wykazanymi w Statucie Szkoły.

10. Recytacja tekstów poetyckich i prozy.

11. Inne formy pracy ucznia nie wymienione powyżej.

§5

Częstotliwość sprawdzania osiągnięć uczniów

1. Nauczyciel ma obowiązek systematycznego sprawdzania osiągnięć uczniów zgodnie z zapisami statutowymi szkoły. Częstotliwość poszczególnych form sprawdzających:
 - a) Odpowiedź ustna i kartkówki – możliwość na każdej lekcji.
 - b) Wykonywanie przez uczniów ćwiczeń – możliwość na każdej lekcji.
 - c) Sprawdziany, prace klasowe – po każdej większej partii materiału, co najmniej dwa w semestrze.
 - d) Zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń – według uznania nauczyciela, nie rzadziej niż raz w okresie.
 - e) Zadania domowe – możliwość na każdej lekcji.

§6

Podstawowe założenia oceniania form wypowiedzi pisemnych

1. Nauczyciel przy sprawdzaniu prac pisemnych zobowiązany jest do opatrzenia oceny cyfrowej komentarzem słownym, który wyjaśni ocenę.
2. Każda forma wypowiedzi jest oceniana według innych kryteriów, zależnych od formy wypowiedzi. Kryteria te każdorazowo nanoszone są na pracę uczniów.
3. W większości prac pisemnych przyjmuje się następujące kryteria oceny:
 - a) Realizacja tematu wypowiedzi (temat) – wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, wypowiedź jest w całości na temat. **Jeżeli praca jest nie na temat uczeń otrzymuje 0 punktów, co skutkuje oceną niedostateczną.**
 - b) Charakterystyczne cechy wypowiedzi – pojawienie się obowiązkowych elementów dla danej formy, konsekwencja wypowiedzi, logiczność zdarzeń, argumentacja wnikliwa, poparta przykładami.
 - c) Kompozycja tekstu – zgodna z formą wskazaną w poleceniu, logiczność, spójność wypowiedzi, wyodrębnienie akapitów.
 - d) Poprawność językowa – dopuszczalne 3 błędy językowe (w krótkich formach wypowiedzi dopuszczalny 1 błąd).
 - e) Ortografia – dopuszczalne 3 błędy ortograficzne (w krótkich formach wypowiedzi dopuszczalny 1 błąd).
 - f) Interpunkcja – dopuszczalnych 5 błędów interpunkcyjnych (w krótkich formach wypowiedzi dopuszczalne 2 błędy).

g) Estetyka – stosowanie akapitów, marginesów, przejrzystość pracy.

W każdym z podanych kryteriów uczeń otrzymuje punkty, a suma tych punktów przeliczona na procenty przekłada się na ocenę zgodną z ustaleniami zawartymi w Statucie Szkoły.

4. **W przypadku, gdy praca ucznia jest nieczytelna lub nie zawiera wymaganej minimalnej ilości słów, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.**
5. Przyjmuje się następującą klasyfikację i oznaczenia błędów w pracach pisemnych:
 - a) ort. – błąd ortograficzny,
 - b) int. – błąd interpunkcyjny,
 - c) rz. – błąd rzeczowy,
 - d) log. – błąd logiczny,
 - e) jęz. – błąd językowy (w jego skład wchodzi błędy frazeologiczne, fleksyjne, słotwórcze, składniowe oraz stylistyczne).

§7

Sposób oceniania prac pisemnych

1. Zgodnie ze Statutem Szkoły ocenę ze sprawdzianów ustala się według skali procentowej:
 - 100% - 98% ocena celująca
 - 99% - 90% ocena bardzo dobra
 - 89% - 71% ocena dobra
 - 70% - 51% ocena dostateczna
 - 50% - 31% ocena dopuszczająca
 - 30% - 0% ocena niedostateczna
2. W przypadku innych form sprawdzania osiągnięć uczniów dopuszczalne są inne wielkości, w zależności od stopnia trudności pracy i innych czynników. W takim przypadku nauczyciel każdorazowo informuje uczniów o sposobie oceniania i kryteriach ocen.
3. Wszystkie oceny dokumentowane są na bieżąco na pracach uczniów oraz za pomocą wpisu do e-dziennika w odpowiedniej rubryce, która informuje za co została postawiona dana ocena.

§8

Skala ocen

1. Zgodnie ze Statutem Szkoły na lekcjach języka polskiego stosuje się skalę ocen od 1 do 6.
2. Oceny mogą być poszerzone o znak + lub –, przy czym + nie dotyczy oceny celującej, a – oceny niedostatecznej.
3. Na koniec roku wystawia się ocenę pełną tj. bez znaku + lub –.
4. Znakiem + oraz – oceniana jest na bieżąco aktywność ucznia na lekcji.

5. Ponadto w dzienniku stosuje się oznaczenia zgodne ze Statutem Szkoły:
- a) NP – nieprzygotowanie do lekcji, w tym brak zeszytu lub ćwiczeń,
 - b) BZ – brak zadania domowego,
 - c) NB – nieobecność ucznia na danej formie sprawdzenia wiedzy i umiejętności.
 - d) 0- uczeń nie przystąpił do danej aktywności .

§9

Ogólne warunki poprawy uzyskanych ocen

1. Poprawie podlegają oceny z następujących form sprawdzania:
 - a) prace klasowe,
 - b) sprawdziany,
 - c) znajomość lektur,
 - d) recytacja,
 - e) zadania domowe.
 2. Poprawa każdej oceny jest dobrowolna i odbywa się w terminie wyznaczonym przez nauczyciela nie dłuższym jednak niż dwa tygodnie od jej otrzymania.. Poprawa może nastąpić tylko jeden raz.
- Ocena poprawiona wpisywana jest do e-dziennika na zasadach zgodnych ze Statutem Szkoły.

§10

Ocena śródroczna oraz ocena roczna

1. Na ocenę śródroczną z języka polskiego składają się oceny bieżące z różnych form aktywności ucznia.
2. Na ocenę roczną z języka polskiego składa się ocena śródroczna oraz oceny bieżące różnych form aktywności ucznia.
3. Ocena śródroczna i roczna nie są średnimi arytmetycznymi ocen cząstkowych.
4. Przy wystawianiu ocen śródrocznych i rocznych, oprócz ocen bieżących, brane jest pod uwagę także zaangażowanie ucznia, jego indywidualne predyspozycje, aktywność pozalekcyjną, stosunek do przedmiotu.
5. Szczegółowe warunki poprawiania proponowanej oceny rocznej znajdują się w Statucie Szkoły.
6. Wobec ucznia nieklasyfikowanego oraz ucznia, który w wyniku klasyfikacji otrzymał ocenę niedostateczną stosuje się procedury opisane w Statucie Szkoły.

§11

Kryteria oceniania uczniów z dysfunkcjami

1. Wszelkie dysfunkcje nie zwalniają ucznia z obowiązku opanowania materiału przewidzianego programem nauczania. Jednak ze względu na trudności w nauce nie wynikające z winy dziecka, nauczyciel dostosowuje wymagania do indywidualnych możliwości ucznia i pracuje zgodnie z wytycznymi indywidualnych planów pracy z uczniem dysfunkcyjnym.
2. Biorąc pod uwagę różne dysfunkcje nauczyciel w ocenie pracy ucznia powinien brać pod uwagę charakter jego dysfunkcji i dostosować do niej wymagania.
 - a) W zakresie prac pisemnych nauczyciel powinien: wydłużyć czas przeznaczony na pisanie, nie oceniać estetyki pisma, poprawiać, lecz nie uwzględniać w ocenie błędów ortograficznych, pomóc w przeczytaniu tekstu bazowego lub poleceń, udostępnić dodatkowe słowniki i inne pomoce.
 - b) W zakresie słuchania i mówienia nauczyciel powinien: wydłużyć czas wypowiedzi, zadawać dodatkowe pytania ukierunkowujące, oceniać merytoryczną wiedzę, a nie formę przekazu informacji, umożliwić odpowiadanie bez obecności innych uczniów.
 - c) W zakresie czytania nauczyciel powinien: zachęcać do czytania, sprawdzać znajomość treści, a nie technikę czytania, umożliwić czytanie bez obecności innych uczniów.
3. Uczniom posiadającym odpowiednie orzeczenia z PPP i uczniom, dla których zaleca się dostosowanie materiału do ich indywidualnych potrzeb obniżane są wymagania edukacyjne zgodnie z zaleceniami tej poradni i wówczas punktację i oceny dostosowuje się do nich indywidualnie.

§12

Kryteria oceny osiągnięć dydaktycznych

1. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:
 - a) opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
 - b) samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
 - c) czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
 - d) posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
 - e) aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych,

- f) z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- g) tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- h) odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- i) wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- j) współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- k) wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

2. Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- b) samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- c) czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- d) posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- e) aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
- f) tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- g) aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- h) wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

3. Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- b) samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
- c) czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- d) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- e) bierze czynny udział w lekcji,
- f) wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

4. Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
 - b) samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
 - c) odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
 - d) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
 - e) wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
 - f) niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
 - g) rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
 - h) wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.
5. Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:
- a) opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,
 - b) większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
 - c) czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
 - d) ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
 - e) nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
 - f) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
 - g) nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
 - h) pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,
 - i) często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.
6. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:
- a) nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
 - b) ma kłopoty z techniką czytania,
 - c) nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
 - d) nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
 - e) wykazuje się niechęcią do nauki,
 - f) zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
 - g) nie angażuje się w pracę grupy.

§13

Uwagi końcowe

1. Wymagania edukacyjne z języka polskiego podlegają ewaluacji. O każdej zmianie w dokumencie nauczyciel informuje uczniów oraz rodziców w dogodnej dla siebie formie.
2. Do spraw nieuregulowanych w wymaganiach edukacyjnych stosuje się przepisy zgodne ze Statutem Szkoły.
3. Dokument wymagań edukacyjnych z j. polskiego dostępny jest na stronie internetowej szkoły, w sekretariacie szkoły i u nauczyciela prowadzącego przedmiot.
4. Każdorazowo uczeń oraz rodzic może poprosić o wyjaśnienie niezrozumiałych kwestii dotyczących wymagań z j. polskiego.

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z języka polskiego w klasie 4.

Zagadnienia	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
		Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe - wiersz	Uczeń: - czyta głośno wiersz, - wymienia bohaterów wiersza, - określa osobę mówiącą w wierszu, - wyjaśnia pojęcie podmiot liryczny, - wyjaśnia pojęcie adresat utworu, - definiuje wers i strofę, - odtwarza wiersz z pamięci, - wskazuje rymy, epitety, - wyjaśnia, czym jest rym, wers, refren, epitet, ożywienie,	Uczeń: - czyta wiersz głośno, wyrażnie, - przedstawia bohaterów utworu, - przedstawia osobę mówiącą (podmiot liryczny) w wierszu, - przedstawia myśli i uczucia osoby mówiącej w wierszu, - wskazuje adresata utworu, - wskazuje wers, w którym znajduje się zwrot do adresata, - odczytuje strofę, dzieląc wyrazy na sylaby, - wskazuje	Uczeń: - czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa, - określa temat wiersza, - określa 2-3 cechy bohaterów wiersza i podmiotu lirycznego, - opowiada w 2-3 zdaniach o sytuacji przedstawionej w wierszu, - wypisuje z wiersza przykłady rymów, - porównuje rytm w dwóch dowolnie wybranych strofach, - wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie,	Uczeń: - czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację, - opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu, a także o bohaterze wiersza, podmiocie lirycznym i ich uczuciach, - opisuje zachowanie bohaterów utworu i wyraża swoją opinię na ten temat, - porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi, - opisuje adresata utworu, - nazywa uczucia, jakie wyraża utwór i wskazuje odpowiednie cytaty, - wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, - deklamuje wiersz, odpowiednio modulując	Uczeń: - prezentuje informacje o autorze wiersza, - tworzy poetyckie określenia dla elementów świata przedstawionego na zdjęciach, - wymyśla własne przykłady ożywienia, - układa porównania opisujące zjawiska przyrody, np. deszcz, zachód słońca, tęczę, - układa własne propozycje wyrazów rymujących się, - omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń, - określa nastrój i uzasadnia swoją wypowiedź, odwołując się do elementów utworu, - rysuje ilustrację do wybranego fragmentu wiersza (przekład intersemiotyczny)

	porównanie	w tekście wiersza wers, rym, strofę, epitet, porównanie, ożywienie, refren, - wygłasza wiersz z pamięci, - określa nastrój wiersza	z prawidłową dykcją, - wymienia uczucia, jakie wyraża utwór	głos i dokonując interpretacji głosowej, - proponuje własne epitety, - wskazuje w tekście ożywienie oraz porównanie i wyjaśnia ich funkcję, - wyjaśnia, na czym polega rytm utworu, - objaśnia znaczenie wyrazów nieużywanych współcześnie	-prezentuje historie powstania polskiego hymnu państwowego oraz wyjaśnia , kim byli : J.H. Dąbrowski, S. Czarniecki, N. Bonaparte, - przygotowuje dla rówieśników z innego kraju interesujące informacje o Polsce w wybranej formie (plakat, film, prezentacja) - porównuje legendę o panu Twardowskim z utworem „Pani Twardowska” A. Mickiewicza
Kształcenie literackie i kulturowe - proza	Uczeń: - czyta ze zrozumieniem głośno - wymienia bohaterów utworu, - wymienia wydarzenia przedstawione w utworze, - definiuje pojęcie narratora, - określa narratora, - określa, czym jest opowiadanie i wymienia jego części,	Uczeń: - czyta ze zrozumieniem głośno i cicho, - czyta z podziałem na role, - wyszukuje w tekście określone informacje, - przedstawia bohaterów utworu, - wskazuje postacie fantastyczne i realistyczne, - przedstawia miejsce i czas wydarzeń, - formułuje 2-3	Uczeń: - czyta ze zrozumieniem głośno, wyraźnie z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych oraz cicho, - określa temat tekstu, np. artykułu, - opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze, - określa 2-3 cechy	Uczeń: -czyta ze zrozumieniem głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację, - opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze, - określa cechy bohaterów utworu i ich relacje, - przedstawia swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu, - porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, - porównuje opisywane w tekście miejsca ze znanymi mu z własnego	Uczeń: - prezentuje informacje o autorze, a w przypadku autorów lektur obowiązkowych także o innych utworach autora, - wyjaśnia pojęcia występujące w tekście, - samodzielnie formułuje zasady dobrego zachowania, - przedstawia pomysły na spędzanie wolnego czasu, - układa własne anagramy, - opowiada w ciekawy sposób o własnych doświadczeniach i uczuciach, związanych z tematyką poznanych tekstów, - przygotowuje w wybranej

	- opowiada ustnie, zachowując kolejność wydarzeń, - definiuje legendę, - rozróżnia wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne, - definiuje, czym jest baśń, - wymienia tytuły znanych baśni, - rozpoznaje najbardziej znanych bohaterów baśni, - wymienia najbardziej znanych autorów baśni (Andersen, bracia Grimm, Perrault) - nazywa uczucia: smutek, rozpacz, żal, samotność, tęsknota	zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze, - podaje nazwy określające narratora uczestniczącego w wydarzeniach i nieuczestniczącego w wydarzeniach, - wymienia charakterystyczne cechy opowiadania, legendy, baśni, - opowiada ustnie zachowując kolejność wydarzeń i trójdzielną kompozycję wypowiedzi, - wskazuje wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne, - wymienia miejsce realistyczne występujące w legendzie,	bohatera, - przedstawia sytuację, w której znalazł się bohater, - określa osobę opowiadającą o wydarzeniach, - wyraża w 2-3 zdaniach swoją opinię o lekturze, - wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy opowiadania, legendy, baśni, - prezentuje najbardziej znanych bohaterów baśni Andersena, braci Grimm, Perraulta	życia, - wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, puentę, itp. - wskazuje w tekście charakterystyczne cechy opowiadania, - wyjaśnia morał płynący z opowieści, baśni, itp. - rozpoznaje czytany utwór jako legendę i wskazuje w nim charakterystyczne cechy legendy, - rozpoznaje czytany utwór jako baśń i wskazuje w nim charakterystyczne cechy baśni, - prezentuje najbardziej znanych autorów baśni: Andersena, braci Grimm, Perraulta i ich twórczość, - opowiada w ciekawy sposób ulubioną baśń	formie (plakat, film, prezentacja) interesujące informacje o swojej szkole dla rówieśników z innych krajów, - wypowiada się w wyczerpujący sposób na temat wydarzeń przedstawionych w tekście, odwołując się do znajomości całej lektury, - opisuje ustnie elementy świata przedstawionego i wyjaśnia, na czym polega ich wyjątkowość, - wymienia legendy związane z regionem, w którym mieszka, - w sposób interesujący opowiada jedną z legend związanych z regionem, w którym mieszka, - wyjaśnia znaczenie powiedzeń i przysłów, - wyjaśnia przyczyny popularności baśni, - przygotowuje pytania i zadania dla uczestników szkolnego konkursu czytelniczego „W świecie baśni”, - rysuje ilustracje do baśni i przygotowuje teatrzyk kamishibai,
--	---	---	--	---	---

		- opowiada swoją ulubioną baśń, - rozpoznaje charakterystyczne cechy wywiadu			- proponuje inny tytuł dla fragmentu tekstu, - zbiera informacje i opowiada o działalności Fundacji Mam Marzenie
Kształcenie literackie i kulturowe - komiks	Uczeń: - odczytuje dialogi w dymkach, - wymienia bohaterów komiksu, - wskazuje charakterystyczne cechy komiksu, - rozpoznaje najbardziej znanych bohaterów komiksów, - podaje tytuł swojego ulubionego komiksu	Uczeń: - czyta ze zrozumieniem komiks, - przedstawia bohaterów komiksu, - wskazuje 2-3 charakterystyczne cechy komiksu, - przedstawia miejsce i czas wydarzeń, -wymienia najbardziej znanych autorów i bohaterów komiksów, - przedstawia w 2-3 zdaniach swój ulubiony komiks	Uczeń: - opowiada treść komiksu, - określa 2-3 cechy bohaterów komiksu, - opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w komiksie, - wskazuje charakterystyczne cechy komiksu, - określa początki sztuki komiksowej w Polsce, - przedstawia najbardziej znanych bohaterów komiksów	Uczeń: - opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w komiksie, - opisuje magiczne przedmioty, - odczytuje uczucia przedstawione na rysunkach - określa początki sztuki komiksowej w Polsce i na świecie, - prezentuje najbardziej znanych autorów komiksów - prezentuje ulubiony komiks	Uczeń: - prezentuje informacje o autorze komiksu, - wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w komiksie, odwołując się do znajomości całej lektury, - tworzy własny komiks z poznanymi bohaterami
Kształcenie literackie i kulturowe - dzieło sztuki: obraz	Uczeń: - wymienia kolory znajdujące się na obrazie, - wymienia	Uczeń: - prezentuje elementy przedstawione na obrazie,	Uczeń: - określa dominujące na obrazie kolory, - opisuje sytuację przedstawioną na	Uczeń: - opisuje pierwszy i drugi plan obrazu, - opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na	Uczeń: - określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje oraz uzasadnia swoją wypowiedź, - przedstawia własne zdanie na

	przedmioty i postacie występujące na obrazie, - wymienia elementy pejzażu przedstawione na obrazie	- wymienia elementy realistyczne i fantastyczne występujące na obrazie, - określa czas i miejsce sytuacji przedstawionej na obrazie, - odróżnia pejzaż od portretu i martwej natury	obrazie, - określa źródło światła i ruch, - nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu, - określa nastrój, jaki wywołuje obraz	obrazie, - opisuje umieszczone na obrazie elementy, - proponuje tematy rozmów postaci przedstawionych na obrazie	temat sytuacji z obrazu, - omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch, - dokonuje przekładu intersemiotycznego: wymyśla i opowiada historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie
Kształcenie literackie i kulturowe - dramat i spektakl teatralny	Uczeń: - czyta głośno ze zrozumieniem tekst dramatyczny z podziałem na role, - wymienia bohaterów utworu, - wymienia najważniejsze wydarzenia, - rozróżnia wydarzenia i postacie fantastyczne od realistycznych, - określa, czym jest dramat, - wymienia osoby	Uczeń: - czyta ze zrozumieniem i odpowiednią artykulacją oraz uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, - przedstawia bohaterów, miejsce i czas wydarzeń, - formułuje 2-3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze, - wskazuje wydarzenia oraz postacie	Uczeń: - opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach występujących w utworze, - określa cechy dramatu, - określa cechy osób wykonujących zawody związane z teatrem, - opowiada w kilku zdaniach o swojej wizji w teatrze, używając słownictwa związanego z teatrem,	Uczeń: - w ciekawy sposób opowiada o wydarzeniach występujących w utworze, - określa cechy bohaterów, - opisuje bohaterów, - wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu, - określa cechy dramatu (tekst główny i tekst poboczny, podział na akty i sceny), - przedstawia morał płynący z przedstawienia, - opowiada w ciekawy sposób o swojej wizji w teatrze, swobodnie używając słownictwa	Uczeń: - prezentuje informacje o autorze, - pracując w grupie planuje scenografię, rekwizyty, kostiumy, ruch sceniczny, - pracując w grupie przygotowuje inscenizację przedstawienia, - wypowiada się o swoich wrażeniach z ostatnio obejrzanego przedstawienia teatralnego, - wymyśla sposoby wykorzystania różnych przedmiotów codziennego użytku w teatrze, - wymienia kilka nazwisk współczesnych twórców

	tworzące spektakl teatralny	realistyczne i fantastyczne, - wskazuje tekst główny i tekst poboczny, - przedstawia osoby tworzące spektakl teatralny i opisuje ich pracę, - przedstawia 2-3 zasady kulturalnego zachowania się w teatrze, - wskazuje dialog i monolog, - wskazuje elementy plakatu teatralnego	- odczytuje informacje z plakatu teatralnego, - określa cechy dramatu (podział na akty i sceny)	związanego z teatrem, - przedstawia zasady kulturalnego zachowania się w teatrze, - planuje grę aktorską i projektuje dekoracje, kostiumy i rekwizyty do przedstawienia	teatralnych, - przygotowuje plakat teatralny do szkolnego przedstawienia dowolnej baśni
Kształcenie literackie i kulturowe- historia książki, karta katalogowa rodzaje katalogów bibliotecznych. Samokształcenie	Uczeń: - wymienia osoby tworzące książki i wskazuje je na rysunku, - wymienia, co znajduje się w księgozbiornym, podręcznym, - określa , czym jest katalog biblioteczny, - wymienia zasady	Uczeń: - opisuje pracę poszczególnych osób tworzących książki, - wymienia rodzaje katalogów bibliotecznych, - przestrzega zasad zachowania się w bibliotece,	Uczeń: - określa cechy osób wykonujących zawody związane z tworzeniem książek, - opowiada w kilku zdaniach , jak powstaje książka - rozróżnia rodzaje katalogów bibliotecznych, - wybiera katalog	Uczeń: - opowiada w interesujący sposób, jak powstaje książka, - opisuje budowę książki, posługując się odpowiednim słownictwem (strona tytułowa, grzbiet książki, itp.), - korzysta z katalogu bibliotecznego przy szukaniu książek i materiałów,	Uczeń: - samodzielnie wyszukuje informacje w różnych źródłach i przygotowuje prezentację przedstawiającą wybrany zawód związany z procesem powstawania książki, - swobodnie korzysta z katalogu bibliotecznego oraz z katalogu internetowego przy szukaniu książek i materiałów

	zachowania się w bibliotece, - określa, czym jest karta katalogowa i wymienia jej najważniejsze elementy		biblioteczny odpowiedni w określonej sytuacji, - odnajduje w książce informacje potrzebne do przygotowania karty katalogowej	- znajduje wskazane informacje w karcie katalogu internetowego	
Samokształcenie	Uczeń: - wyszukuje wyrazy bliskoznaczne w słowniku synonimów, - wyszukuje wyrazy w słowniku języka polskiego i słowniku ortograficznym, - wyszukuje w bibliotece lub Internecie potrzebne informacje - czyta lektury uzupełniające i przygotowuje ich prezentację	Uczeń: - odczytuje wyrazy i definicje wyrazów ze zrozumieniem	Uczeń: - odczytuje skróty i oznaczenia słownikowe	Uczeń: - trafnie dobiera wyrazy bliskoznaczne, - podejmuje próby korzystania z internetowych wersji słowników, - sporządza notatkę na podstawie samodzielnie wyszukanych informacji	Uczeń: - samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika synonimów, słownika języka polskiego i słownika ortograficznego wersji papierowej a także korzysta z ich wersji internetowych
Pisanie form	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

wypowiedzi - kartka z życzeniami lub pozdrowieniami	- poprawnie zapisuje miejscowość i datę, - podejmuje próbę napisania życzeń lub pozdrowień	- poprawnie zapisuje adres , - redaguje życzenia lub pozdrowienia według wzoru	- stosuje zwroty do adresata, - redaguje życzenia lub pozdrowienia	- redaguje życzenia lub pozdrowienia odpowiednie do sytuacji i adresata, - wskazuje różnice między SMS-em a kartką pocztową	- redaguje poprawnie pod względem językowym, ortograficznym i kompozycyjnym kartkę pocztową z życzeniami lub pozdrowieniami w związku z określoną sytuacją
Pisanie form wypowiedzi - list	Uczeń: - poprawnie zapisuje miejscowość i datę, - wymienia elementy listu, - podejmuje próbę napisania listu	Uczeń: - stosuje zwrot do adresata, - redaguje list według wzoru	Uczeń: - stosuje zwroty do adresata, - stosuje zwroty grzecznościowe, - redaguje list do kolegi	Uczeń: - stosuje różne zwroty do adresata, - dzieli tekst na akapity, - redaguje list do określonego adresata na podany temat	Uczeń: - samodzielnie zgodnie z wymogami tej formy wypowiedzi redaguje poprawny i wyczerpujący temat list
Pisanie form wypowiedzi - notatka	Uczeń: - określa, czym jest notatka i wymienia różne sposoby notowania,	Uczeń: - odróżnia różne sposoby notowania, - notuje ważne informacje w formie krótkiego tekstu i punktów	Uczeń: - wybiera z tekstu ważne informacje, - notuje w formie krótkiego tekstu, punktów, schematu i tabeli	Uczeń: - sporządza notatkę w określonej formie, - wybiera sposób zanotowania	Uczeń: - trafnie wybiera najlepszą formę notatki i samodzielnie ją redaguje, zgodnie z wymogami tej formy, - odczytuje skróty: wg, nr, np., ok., m.in., r. , w. i posługuje się nimi w notatkach
Pisanie form wypowiedzi - opis przedmiotu	Uczeń: - wymienia najważniejsze elementy opisu przedmiotu, - podaje wyrazy opisujące wygląd przedmiotu,	Uczeń: - wyszukuje w tekście informacje na temat wyglądu przedmiotu, - redaguje według wzoru opis	Uczeń: - redaguje opis przedmiotu	Uczeń: - stosuje w wypowiedzi pisemnej odpowiednią kompozycję, - wydziela akapity	Uczeń: - samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi formy wypowiedzi, redaguje poprawny i wyczerpujący temat opisu przedmiotu, unikając powtórzeń

	- opisuje w 2-3 zdaniach wygląd, wielkość, kształt, kolor przedmiotu	przedmiotu			
Pisanie form wypowiedzi - plan wydarzeń	Uczeń: - określa, czym jest ramowy i szczegółowy plan wydarzeń	Uczeń: - porządkuje według chronologii plan ramowy wydarzeń	Uczeń: - redaguje odtwórczy plan ramowy wydarzeń, - przekształca czasowniki w rzeczowniki nazywające czynności	Uczeń: - rozbudowuje plan ramowy w plan szczegółowy, - stosuje odpowiedni układ graficzny	Uczeń: - samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy , redaguje poprawny ramowy i szczegółowy plan wydarzeń , unikając powtórzeń
Pisanie form wypowiedzi - opowiadanie twórcze i odtwórcze, baśń, legenda	Uczeń: - określa , czym są opowiadanie, baśń i legenda i wymienia ich części, - podejmuje próbę pisania opowiadania, baśni, legendy, zachowując kolejność wydarzeń	Uczeń: - pisze opowiadanie, baśń, legendę, zachowując kolejność wydarzeń i trójdzielną kompozycję, - redaguje opowiadanie, baśń, legendę, zgodnie z planem	Uczeń: - pisze poprawne opowiadanie, baśń, legendę, pod względem chronologii i kompozycji , popełniając nieliczne błędy językowe i w zakresie zapisu	Uczeń: - pisze poprawne opowiadanie odtwórcze i twórcze, baśń, legendę, wydzielając akapity	Uczeń: - samodzielnie, zgodnie z wymogami gatunku pisze poprawne opowiadanie, baśń, legendę, unikając powtórzeń, z urozmaiconą narracją
Pisanie form wypowiedzi - zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie	Uczeń: - wymienia najważniejsze elementy zaproszenia, podziękowania,	Uczeń: - redaguje zaproszenie, ogłoszenie lub podziękowanie według wzoru,	Uczeń: - redaguje zaproszenie, ogłoszenie lub podziękowanie - stosuje zwroty do	Uczeń : - redaguje zaproszenie, ogłoszenie lub podziękowanie, uwzględniając konieczne elementy,	Uczeń : -samodzielnie i poprawnie redaguje zaproszenie, ogłoszenie lub podziękowanie, nadając mu ciekawą formę

	ogłoszenia, - podejmuje próbę napisania zaproszenia, podziękowania lub ogłoszenia	- poprawnie zapisuje datę i miejsce wydarzenia	adresata i charakterystyczne sformułowania, - stosuje zwroty grzecznościowe, - pisze krótko, zwięźle, konkretnie	- stosuje odpowiednią kompozycję i układ graficzny	
Pisanie form wypowiedzi - dialog	Uczeń: - wskazuje dialog w tekście, - podejmuje próbę napisania dialogu	Uczeń: - uzupełnia dialog odpowiednimi znakami interpunkcyjnymi	Uczeń: - pisze dialog na zadany temat, - dobiera synonimy do czasowników: powiedzieć, mówić	Uczeń: - poprawnie redaguje dialog na określony temat, unikając powtórzeń	Uczeń: - samodzielnie, zgodnie z wymogami gatunku redaguje dialog stosując bogate słownictwo i poprawna znaki interpunkcyjne
Nauka o języku - fonetyka	Uczeń: - wymienia litery w kolejności alfabetycznej, - dzieli wyrazy na sylaby	Uczeń: - porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej, - poprawnie dzieli wyrazy na sylaby, - odróżnia głoski od liter	Uczeń: - określa liczbę liter i głosek w podanych wyrazach, - poprawnie przenosi wyrazy do następnej linii, - odróżnia samogłoski i spółgłoski	Uczeń: - bezbłędnie odróżnia samogłoski i spółgłoski	Uczeń: - wykorzystuje tę wiedzę w poprawnym i sprawnym korzystaniu ze słowników i katalogów
Nauka o języku - akt komunikacji	Uczeń: - wskazuje nadawcę i odbiorcę komunikatu, - odczytuje najczęściej występujące znaki graficzne	Uczeń: - odróżnia komunikaty słowne, graficzne i dźwiękowe, - odczytuje znaki graficzne i symbole, - poprawnie	Uczeń: - odczytuje informacje przekazywane za pomocą gestów i mimiki	Uczeń: - przekazuje określone informacje za pomocą odpowiednich gestów i mimiki	Uczeń: - projektuje znaki graficzne przekazujące określone informacje

	i symbole - nazywa zwroty grzecznościowe	posługuje się zwrotami grzecznościowymi			
Nauka o języku- znaki interpunkcyjne	Uczeń: - wskazuje znaki interpunkcyjne: kropkę, pytajnik, wykrzyknik, cudzysłów, - stosuje te znaki w wypowiedzeniach, - wymienia zasady użycia przecinka przed spójnikami i w zdaniu	Uczeń: - poprawnie stosuje te znaki w redagowanych przez siebie tekstach, - stosuje zasady użycia przecinka przed podanymi spójnikami, stawia przecinek między wyrazami stanowiącymi wyliczenie, - zapisuje tytuły utworów w cudzysłowach, - zna zasady stosowania kursywy w tekście pisanym na komputerze	Uczeń: - stosuje poprawną odmianę rzeczowników nazywających znaki interpunkcyjne (zwłaszcza rzeczownika „cudzysłów”)	Uczeń: - określa różnice w treści zdania w zależności od zastosowanego znaku interpunkcyjnego, - stosuje kursywę zamiennie z cudzysłowem w tekście pisanym na komputerze	Uczeń: - redaguje własne teksty złożone z różnych rodzajów zdań i poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne
Nauka o języku – części mowy rzeczownik, przymiotnik, czasownik, przysłówek, przimek,	Uczeń: - wskazuje rzeczownik, - podaje liczby, rodzaj i przypadek rzeczownika - wskazuje	Uczeń: - określa rodzaj rzeczownika, - odmienia rzeczownik przez liczby i przypadki - odmienia	Uczeń: - stosuje rzeczowniki w odpowiednich formach, - stosuje przymiotniki	Uczeń: - określa przypadek i liczbę danego rzeczownika, - określa przypadek, rodzaj i liczbę danego przymiotnika, - określa rodzaj	Uczeń: - rozpoznaje rodzaj rzeczowników sprawiających trudności (np. pomarańcza) - poprawnie używa różnych form rzeczowników i przymiotników, a w razie

spójnik	przymiotnik, - podaje liczby, przypadki, osoby i rodzaje przymiotnika - wskazuje czasowniki, - podaje liczby, rodzaje i osoby czasownika, - wskazuje czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym, - określa bezokolicznik jak formę nieosobową czasownika, - wskazuje przysłówki wśród innych części mowy, - wskazuje przyimki wśród innych części mowy, - wskazuje spójniki wśród innych części mowy	przymiotnik przez liczby i przypadki, - wypisuje z tekstu rzeczowniki wraz z określającymi je przymiotnikami, - odmienia czasowniki przez liczby, rodzaje i osoby, - odróżnia czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym, - rozpoznaje bezokolicznik - określa rodzaj czasownika, - wyszukuje przysłówki w tekście, - rozpoznaje przysłówki pochodzące od przymiotników, - wyszukuje przyimki w tekście, - wskazuje wyrażenia przyimkowe,	w odpowiednich formach, - odróżnia przymiotniki w rodzaju męskoosobowym i niemęskoosobowym, - stosuje czasowniki w odpowiednich formach, - określa osobę, liczbę i rodzaj czasownika, - odróżnia formę osobową od nieosobowej, - tworzy przysłówki od przymiotników, - posługuje się przysłówkami w zdaniu, - rozpoznaje wyrażenia przyimkowe, - uzupełnia wypowiedź pisemną odpowiednimi spójnikami	przymiotnika w liczbie pojedynczej i mnogiej, - poprawnie stosuje czasowniki w różnych rodzajach, - tworzy poprawne formy trudnych czasowników, - określa osobę, rodzaj i liczbę danego czasownika, - używa bezokoliczników w wypowiedzi - przekształca teksty pisane w czasie teraźniejszym na teksty pisane w czasie przeszłym lub przyszłym, - stosuje formy prostą i złożoną czasowników w czasie przyszłym, - określa znaczenie przysłówków w zdaniu, - dostrzega związek między przysłówkiem a czasownikiem, - określa znaczenie przyimków w zdaniu, - rozróżnia wyrażenia przyimkowe wskazujące na miejsce i wskazujące na czas, - określa znaczenie spójników w zdaniu	wątpliwości korzysta ze słownika - opisuje szkolnego kolegę , używając przymiotników, - używa poprawnego sformułowania <i>ubieram się w płaszc</i> - odróżnia w formach osobowych czasowników formę złożoną czasu przyszłego z bezokolicznikiem od formy złożonej z dwóch czasowników, - redaguje tekst z wykorzystaniem różnych , celowo dobranych przysłówków, - redaguje tekst z wykorzystaniem wyrażen przyimkowych, - redaguje tekst z wykorzystaniem spójników
----------------	--	--	--	---	--

		- wyszukuje spójniki w tekście			
Nauka o języku- części zdania podmiot i orzeczenie	Uczeń: - podaje nazwy głównych części zdania	Uczeń: - wskazuje podmiot jako wykonawcę czynności - wskazuje orzeczenie jako określenie czynności lub stanu	Uczeń: - wskazuje podmiot i orzeczenie w podanych zdaniach	Uczeń: - rozpoznaje główne części zdania w tekście	
Nauka o języku – zdanie i równoważnik zdania, - zdania pojedyncze i złożone, - zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, - zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące	Uczeń: - określa, czym jest równoważnik zdania - odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego, - odróżnia zdanie pojedyncze nierozwinięte od zdania pojedynczego rozwiniętego, - rozróżnia zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące	Uczeń: - odróżnia zdanie od równoważnika zdania, - wskazuje zdania składowe w zdaniu złożonym, - wskazuje grupę podmiotu i grupę orzeczenia w zdaniu pojedynczym rozwiniętym, - buduje poprawnie zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące	Uczeń: - przekształca równoważniki zdania w zdania, - układa zdania złożone ze zdań pojedynczych, - rozwija zdania nierozwinięte w zdania rozwinięte, - przekształca zdania oznajmujące w pytające	Uczeń: - przekształca zdania w równoważniki zdania i odwrotnie, - stosuje odpowiednie spójniki, łączące zdania pojedyncze w zdania złożone, - buduje zdania pojedyncze rozwinięte, - przekształca zdania rozkazujące tak, by wyrażały prośbę	Uczeń: - stosuje poprawnie różne rodzaje zdań w zależności od zamierzonego celu

Nauka o języku- zasady ortograficzne	Uczeń: - wymienia zasady ortograficzne pisowni ó i u, - poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na –ów, -ówka, -ówna, - wymienia zasady ortograficzne pisowni rz i ż, - poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na –arz, -erz, -mistrz, -mierz, - wymienia zasady ortograficzne pisowni ch i h, - zapisuje poprawnie wyrazy z ch na końcu wyrazu, - wymienia zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami, - wymienia zasady ortograficzne	Uczeń: - stosuje zasady ortograficzne pisowni ó i u, - tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy z ó wymiennym, - stosuje zasady ortograficzne pisowni rz i ż, - poprawnie zapisuje wyrazy z ż po l, ł, r, n, - stosuje zasady ortograficzne pisowni ch i h, - poprawnie zapisuje wyrazy z h w środku wyrazu, - stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami, - stosuje zasady ortograficzne pisowni wielką literą imion, nazwisk,	Uczeń: - poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na : -uj, -uje, -unek, -us, -usz, -uch, -ura, -ulec, - korzysta ze słownika ortograficznego, - tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy z rz i ż wymiennym, - tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy z h wymieniającym się na g, z, ż, - poprawnie zapisuje wyrazy z przeczeniem <i>nie</i>, - poprawnie zapisuje imiona, nazwiska, przydomki, przezwiska, tytuły, książek, filmów, programów, dzieł sztuki, - poprawnie zapisuje nazwy państw,	Uczeń: - poprawnie zapisuje wyrazy z ó niewymiennym, - poprawnie zapisuje wyjątki w pisowni rz po spółgłoskach, - poprawnie zapisuje wyrazy z rz i ż niewymiennym, - zapisuje poprawnie wyrazy z h niewymiennym, - poprawnie zapisuje małą literą przymiotniki utworzone od nazw własnych	Uczeń: - samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego, - poprawnie zapisuje wszystkie wyrazy z trudnością ortograficzną ó, u, rz, ż, ch, h - układa krótkie, zabawne historyjki, używając wyrazów z trudnością ortograficzną - zapisuje poprawnie wszystkie podane wyrazy z trudnością ortograficzną związaną z zasadą pisowni przeczenia <i>nie</i> z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami, - poprawnie zapisuje wszystkie podane wyrazy – według zasad pisowni małą i wielką literą omawianych na lekcji
---	--	--	--	--	---

	pisowni wielką literą imion, nazwisk, przydomków, pseudonimów, tytułów, a także nazw państw, miast dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów; - wymienia zasady pisowni małą literą nazw mieszkańców miast, dzielnic, wsi	przydomków, pseudonimów, tytułów, a także nazw państw, miast dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów; - stosuje zasady pisowni małą literą nazw mieszkańców miast, dzielnic, wsi	miast, dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów, miast, dzielnic i wsi		
--	---	--	--	--	--

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z języka polskiego w klasie 5.

Zagadnienia	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
		Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe - wiersz	Uczeń: - czyta głośno wiersz, - wymienia bohaterów wiersza, - określa osobę mówiącą w wierszu, - wyjaśnia pojęcie podmiot liryczny, - wyjaśnia pojęcie adresat utworu, - definiuje wers i strofę, - odtwarza wiersz z pamięci, - wskazuje rymy, epitety, - wyjaśnia, czym jest rym, wers, refren, epitet, ożywienie,	Uczeń: - czyta wiersz głośno, wyrażnie, - przedstawia bohaterów utworu, - przedstawia osobę mówiącą (podmiot liryczny) w wierszu, - przedstawia myśli i uczucia osoby mówiącej w wierszu, - wskazuje adresata utworu, - wskazuje wers, w którym znajduje się zwrot do adresata, - odczytuje strofę, dzieląc wyrazy na sylaby, - wskazuje	Uczeń: - czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa, - określa temat wiersza, - określa 2-3 cechy bohaterów wiersza i podmiotu lirycznego, - opowiada w 2-3 zdaniach o sytuacji przedstawionej w wierszu, - wypisuje z wiersza przykłady rymów, - porównuje rytm w dwóch dowolnie wybranych strofach, - wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie,	Uczeń: - czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację, - opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu, a także o bohaterze wiersza, podmiocie lirycznym i ich uczuciach, - opisuje zachowanie bohaterów utworu i wyraża swoją opinię na ten temat, - porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi, - opisuje adresata utworu, - nazywa uczucia, jakie wyraża utwór i wskazuje odpowiednie cytaty, - wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, - deklamuje wiersz, odpowiednio modulując	Uczeń: - prezentuje informacje o autorze wiersza, - tworzy poetyckie określenia dla elementów świata przedstawionego na zdjęciach, - wymyśla własne przykłady ożywienia i przenośni, - układa pytania retoryczne i porównania opisujące zjawiska przyrody, - układa własne propozycje wyrazów rymujących się, - omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń, - określa nastrój i uzasadnia swoją wypowiedź, odwołując się do elementów utworu, - rysuje ilustrację do wybranego fragmentu wiersza (przekład intersemiotyczny)

	porównanie, pytanie retoryczne, przenośnia, piosenka - potrafi zdefiniować piosenkę	w tekście wiersza wers, rym, strofę, epitet, porównanie, ożywienie, refren, pytanie retoryczne, przenośnię, - wygłasza wiersz z pamięci, - określa nastrój wiersza - potrafi wskazać cechy piosenki	z prawidłową dykcją, - wymienia uczucia, jakie wyraża utwór - wskazuje w tekście wiersza wers, rym, strofę, epitet, porównanie, ożywienie, refren, pytanie retoryczne, przenośnię, - określa nastrój wiersza - potrafi określić cechy piosenki	głos i dokonując interpretacji głosowej, - proponuje własne epitety, - wskazuje w tekście ożywienie, przenośnię, pytanie retoryczne oraz porównanie i wyjaśnia ich funkcję, - wyjaśnia, na czym polega rytm utworu, - objaśnia znaczenie wyrazów nieużywanych wspólnie • wyjaśnić różnice między wierszem a piosenką	- potrafi zredagować prostą piosenką - określa funkcję pytań retorycznych w wierszu
Kształcenie literackie i kulturowe – proza i publicystyka	Uczeń: - czyta ze zrozumieniem głośno - wymienia bohaterów utworu, - wymienia wydarzenia przedstawione w utworze, - definiuje pojęcie narratora, - określa narratora, - określa, czym jest opowiadanie	Uczeń: - czyta ze zrozumieniem głośno i cicho, - czyta z podziałem na role, - wyszukuje w tekście określone informacje, - przedstawia bohaterów utworu, - wskazuje postacie fantastyczne i realistyczne, - przedstawia miejsce i czas	Uczeń: - czyta ze zrozumieniem głośno, wyraźnie z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych oraz cicho, - określa temat tekstu, np. artykułu, - opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych	Uczeń: - odróżnia narrację pierwszoosobową od trzecioosobowej - wyraża swój sąd o bohaterach i ich zachowaniu - określa uczucia bohaterów - bierze aktywny udział w rozmowie - czyta ze zrozumieniem głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację, - opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze, - określa cechy bohaterów	Uczeń: - prezentuje informacje o autorze, a w przypadku autorów lektur obowiązkowych także o innych utworach autora, - wyjaśnia pojęcia występujące w tekście, - ciekawie opowiada o wydarzeniach przedstawionych w utworze, - wyraża swój sąd o bohaterze utworu i jego zachowaniu - porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, - wyjaśnia znaczenie wskazanych stałych związków wyrazowych

	i wymienia jego części, - opowiada ustnie, zachowując kolejność wydarzeń, - definiuje legendę, baśń i mit - rozróżnia wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne, - wymienia najbardziej znanych autorów baśni -wymienia bogów greckich - wymienia atrybuty bogów greckich, nazywa uczucia: smutek, rozpacz, żal, samotność, tęsknota - wymienia mity omawiane podczas zajęć (o Korze, Syzyfie, Heraklesie, Ariadnie i Ikarze)	wydarzeń, - formułuje 2-3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze, -podaje nazwy określające narratora uczestniczącego w wydarzeniach i nieuczestniczącego w wydarzeniach, - wymienia charakterystyczne cechy opowiadania, legendy, baśni, - opowiada ustnie zachowując kolejność wydarzeń i trójdzielną kompozycję wypowiedzi, - wskazuje wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne, - wymienia miejsce	w utworze, - określa 2-3 cechy bohatera, - przedstawia sytuację, w której znalazł się bohater, - określa osobę opowiadającą o wydarzeniach, - wyraża w 2-3 zdaniach swoją opinię o lekturze, - wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy opowiadania, legendy, baśni i mitu - zna najbardziej znanych bohaterów mitów - opisuje Olimp i jego mieszkańców - rozróżnia mity omawiane podczas zajęć, - określa tekst jako powieść przygodową - wskazuje w tekście 2 charakterystyczne cechy noweli -wskazuje w utworze punkt kulminacyjny -wskazuje w utworze	utworu i ich relacje, - przedstawia swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu, - porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, - porównuje opisywane w tekście miejsca ze znanymi mu z własnego życia, - wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, puentę, itp. - wskazuje w tekście charakterystyczne cechy opowiadania, - wyjaśnia morał płynący z opowieści, baśni, itp. - rozpoznaje czytany utwór jako legendę, baśń lub mit i wskazuje w nim charakterystyczne cechy, - opowiada w ciekawy sposób ulubiony mit - określa cechy mieszkańców Olimpu i przedstawia ich relacje - wyraża swój sąd o bohaterach mitów greckich i ich zachowaniu -podaje różne przykłady powieści przygodowej	i stosuje je w zdaniach - samodzielnie formułuje zasady dobrego zachowania, - przedstawia pomysły na spędzanie wolnego czasu, - układa własne anagramy, - opowiada w ciekawy sposób o własnych doświadczeniach i uczuciach, związanych z tematyką poznanych tekstów, - przygotowuje w wybranej formie (plakat, film, prezentacja) interesujące informacje o swojej szkole dla rówieśników z innych krajów, - projektuje i rysuje atrybuty dla siebie i kilku najbliższych osób • wyszukuje w <i>Słowniku mitów i tradycji kultury</i> Władysława Kopalińskiego informacje o Olimpie i Hadesie, - wypowiada się w wyczerpujący sposób na temat wydarzeń przedstawionych w tekście, odwołując się do znajomości całej lektury, - opisuje ustnie elementy świata przedstawionego i wyjaśnia, na czym polega ich wyjątkowość, - korzystając z różnych źródeł, wyszukuje informacje o historii
--	--	---	--	---	---

	-definiuje powieść przygodową - definiuje nowelę -definiuje punkt kulminacyjny -określa, czym jest puenta - wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze nawiązującym do historii Polski, - definiuje tekst publicystyczny, -definiuje gazetę i czasopismo -wymienia swoje ulubione czasopismo - potrafi odczytać tytuł, numer i datę wydania, - wymienia osoby tworzące gazety i czasopisma -określić, czym są nagłówki, lid	realistyczne występujące w micie, - opowiada swój ulubiony mit - zna treść mitów omawianych podczas lekcji -wymienia cechy powieści przygodowej - wymienia charakterystyczne cechy noweli' - zna wydarzenia z historii Polski przedstawione w utworze, - podaje skojarzenia związane z historią Polski w okresie II wojny światowej, - wskazuje tekst publicystyczny - wskazuje rodzaje prasy ze względu na częstotliwość ukazywania się -poprawnie zapisuje tytuły czasopism -wskazuje w wybranym artykule nagłówki,	puentę, - wyjaśnia kontekst historyczny utworu i podaje skojarzenia związane z historią Polski w okresie II wojny światowej, - odróżnia tekst publicystyczny od tekstu literackiego, - odróżnia fakty od opinii, - poprawnie zapisuje tytuły czasopism -wskazuje w wybranym artykule nagłówki, lid, fakty, opinie	- rozpoznaje czytany utwór jako nowelę i wskazuje w nim charakterystyczne cechy noweli -wyjaśnia, jak rozumie puentę utworu - porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi, -określa cechy bohaterów utworu dokumentalnego i objaśnia ich relacje, - określa cechy tekstu publicystycznego	powstania świata według mitologii słowiańskiej lub chińskiej - redaguje opowiadanie twórcze o tym, skąd się wziął np. śnieg, grad, huragan, - wyjaśnia przyczyny popularności mitów, - rysuje ilustracje do mitów i uczestniczy w „Uczcie bogów na Olimpie”(przygotowuje prezentację jednego z bogów greckich), - proponuje inny tytuł dla fragmentu tekstu, - wyjaśnia, czym charakteryzuje się język utworu - pracując w grupie, przygotowuje spis książek opowiadających o II wojnie światowej z perspektywy dziecka -analizuje styl tekstu publicystycznego, - prezentuje zawartość wybranego czasopisma, np. <i>Victor Junior</i> - przygotowuje artykuł do gazetki szkolnej -określa wady i zalety czasopism drukowanych i w wersji on-line
--	--	---	--	--	---

		lid, fakty, opinie			
Kształcenie literackie i kulturowe - komiks	Uczeń: - odczytuje dialogi w dymkach, - wymienia bohaterów komiksu, - wskazuje charakterystyczne cechy komiksu, - rozpoznaje najbardziej znanych bohaterów komiksów, - podaje tytuł swojego ulubionego komiksu	Uczeń: - czyta ze zrozumieniem komiks, - przedstawia bohaterów komiksu, - wskazuje 2-3 charakterystyczne cechy komiksu, - przedstawia miejsce i czas wydarzeń, -wymienia najbardziej znanych autorów i bohaterów komiksów, - przedstawia w 2-3 zdaniach swój ulubiony komiks	Uczeń: - opowiada treść komiksu, - określa 2-3 cechy bohaterów komiksu, - opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w komiksie, - wskazuje charakterystyczne cechy komiksu, - określa początki sztuki komiksowej w Polsce, - przedstawia najbardziej znanych bohaterów komiksów	Uczeń: - opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w komiksie, - opisuje magiczne przedmioty, - odczytuje uczucia przedstawione na rysunkach - określa początki sztuki komiksowej w Polsce i na świecie, - prezentuje najbardziej znanych autorów komiksów - prezentuje ulubiony komiks	Uczeń: - prezentuje informacje o autorze komiksu, - wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w komiksie, odwołując się do znajomości całej lektury, - tworzy własny komiks z poznanymi bohaterami
Kształcenie literackie i kulturowe - dzieło sztuki: obraz	Uczeń: - wymienia kolory znajdujące się na obrazie, - wymienia przedmioty i postacie występujące na	Uczeń: - prezentuje elementy przedstawione na obrazie, - wymienia elementy realistyczne	Uczeń: - określa dominujące na obrazie kolory, - opisuje sytuację przedstawioną na obrazie, - określa źródło światła i ruch,	Uczeń: - określa elementy statyczne i dynamiczne obrazu, -wymienia wartości ważne w życiu człowieka na podstawie dzieła sztuki, - opisuje pierwszy i drugi plan obrazu, - opowiada w kilku zdaniach	Uczeń: - określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje oraz uzasadnia swoją wypowiedź, - przedstawia własne zdanie na temat sytuacji z obrazu, - omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy,

	obrazie, - wymienia elementy pejzażu przedstawione na obrazie	i fantastyczne występujące na obrazie, - określa czas i miejsce sytuacji przedstawionej na obrazie, - odróżnia pejzaż od portretu i martwej natury -dostrzega i nazywa scenę rodzajową	- nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu, - określa nastrój, jaki wywołuje obraz - opisuje w 2–3 zdaniach gesty i mimikę przedstawionych postaci, -nazywa 2–3 emocje wyrażone przez postacie ukazane na obrazie, - objaśnia rolę przedstawionych przedmiotów na obrazie, - układa dialog osób przedstawionych na obrazie	o sytuacji przedstawionej na obrazie, - opisuje umieszczone na obrazie elementy, - proponuje tematy rozmów postaci przedstawionych na obrazie	kompozycję, światło, ruch, - dokonuje przekładu intersemiotycznego: wymyśla i opowiada historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie, - nadaje inny tytuł obrazowi i uzasadnić swoją opinię, - wyjaśnia związek tematyki obrazu z tytułem rozdziału
--	--	---	---	---	---

Kształcenie literackie i kulturowe – dramat i spektakl teatralny, dzieło filmowe audycja radiowa	Uczeń: - czyta głośno ze zrozumieniem tekst dramatyczny z podziałem na role, - wymienia bohaterów utworu, - wymienia najważniejsze wydarzenia, - rozróżnia wydarzenia i postacie fantastyczne od realistycznych, - określa, czym jest dramat, - wymienia osoby tworzące spektakl teatralny, - definiuje gatunki filmowe, - wskazuje przykłady filmów danego gatunku filmowego, -wskazuje swój ulubiony film - wymienia osoby tworzące audycje radiowe, - wyjaśnia pojęcia:	Uczeń: - czyta ze zrozumieniem i odpowiednią artykulacją oraz uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, - przedstawia bohaterów, miejsce i czas wydarzeń, - formułuje 2-3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze, - wskazuje wydarzenia oraz postacie realistyczne i fantastyczne, - wskazuje tekst główny i tekst poboczny, - przedstawia osoby tworzące spektakl teatralny i opisuje ich pracę, - przedstawia 2-3 zasady kulturalnego zachowania się	Uczeń: - opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach występujących w utworze, - określa cechy dramatu, - określa cechy osób wykonujących zawody związane z teatrem, - opowiada w kilku zdaniach o swojej wizycie w teatrze, używając słownictwa związanego z teatrem, - odczytuje informacje z plakatu teatralnego, - określa cechy dramatu (podział na akty i sceny) - wskazuje przykłady filmów z każdego gatunku filmowego -prezentuje swój ulubiony gatunek filmowy, -wypowiada się na temat swojej ulubionej	Uczeń: - w ciekawy sposób opowiada o wydarzeniach występujących w utworze, - określa cechy bohaterów, - opisuje bohaterów, - wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu, - określa cechy dramatu (tekst główny i tekst poboczny, podział na akty i sceny), - przedstawia morał płynący z przedstawienia, - opowiada w ciekawy sposób o swojej wizycie w teatrze , swobodnie używając słownictwa związanego z teatrem, - przedstawia zasady kulturalnego zachowania się w teatrze, - planuje grę aktorską i projektuje dekoracje, kostiumy i rekwizyty do przedstawienia, - określa charakterystyczne cechy poszczególnych gatunków filmowych, -prezentuje swój ulubiony gatunek filmowy i uzasadnia	Uczeń: - prezentuje informacje o autorze, - pracując w grupie planuje scenografię, rekwizyty, kostiumy, ruch sceniczny, - pracując w grupie przygotowuje inscenizację przedstawienia, - wypowiada się o swoich wrażeniach z ostatnio obejrzanego przedstawienia teatralnego, filmu - wymyśla sposoby wykorzystania różnych przedmiotów codziennego użytku w teatrze, - wymienia kilka nazwisk współczesnych twórców teatralnych, - przygotowuje plakat teatralny do szkolnego przedstawienia dowolnej baśni lub mitu, - redaguje wypowiedź na temat swojego ulubionego gatunku filmowego, - korzystając z Internetu, ustala dni i godziny nadawania audycji radiowych dla dzieci i młodzieży w dowolnej stacji radiowej, - podaje przykłady innych adaptacji filmowych i teatralnych, - Wskazuje ekranizacje powieści
--	---	---	--	---	--

	<i>emisja, ramówka, program cykliczny</i> - definiuje adaptację teatralną i filmową	w teatrze, - wskazuje dialog i monolog, - wskazuje elementy plakatu teatralnego, - rozróżnia gatunki filmowe - przedstawia swój ulubiony film lub gatunek filmowy, - wymienia osoby tworzące audycje radiowe i określić ich pracę, - używa w zdaniach pojęć: <i>emisja, ramówka, program cykliczny</i> - wymienia charakterystyczne cechy adaptacji filmowej i teatralnej	audycji radiowej - w wypowiedzi posługuje się pojęciami: <i>emisja, ramówka, program cykliczny</i> , - wyjaśnia pojęcie <i>adaptacja i ekranizacja</i>	swoje zdanie, -opowiadać o swojej wizycie w kinie, -przedstawia zasady kulturalnego zachowania się w kinie, -ciekawie opowiada o swojej ulubionej audycji radiowej, - wskazuje podobieństwa i różnice między radiem a telewizją, -podaje przykłady innych adaptacji filmowych i teatralnych	młodzieżowych.
Kształcenie literackie i kulturowe - karta katalogowa rodzaje katalogów bibliotecznych Samokształcenie	Uczeń: - wymienia, co znajduje się w księgozbiorze podręcznym, - określa, czym jest katalog biblioteczny, - wymienia zasady zachowania się w bibliotece,	Uczeń: - wymienia rodzaje katalogów bibliotecznych, - przestrzega zasad zachowania się w bibliotece,	Uczeń: - rozróżnia rodzaje katalogów bibliotecznych, - wybiera katalog biblioteczny odpowiedni w określonej sytuacji, - odnajduje w książce	Uczeń: - korzysta z katalogu bibliotecznego przy szukaniu książek i materiałów, - znajduje wskazane informacje w karcie katalogu internetowego	Uczeń: - swobodnie korzysta z katalogu bibliotecznego oraz z katalogu internetowego przy szukaniu książek i materiałów

	- określa, czym jest karta katalogowa i wymienia jej najważniejsze elementy		informacje potrzebne do przygotowania karty katalogowej		
Samokształcenie	Uczeń: - rozpoznaje tekst informacyjny, - definiuje na podstawie słownika frazeologicznego przysłowie i związek frazeologiczny, - wskazuje elementy hasła encyklopedycznego, - wyszukuje wyrazy bliskoznaczne w słowniku synonimów, - wyszukuje wyrazy w słowniku języka polskiego i słowniku ortograficznym,	Uczeń: - odczytuje wyrazy i definicje wyrazów ze zrozumieniem, - odczytuje sens przenośny związków frazeologicznych i przysłów, - odróżnia tekst informacyjny od tekstu literackiego, • określa elementy hasła, encyklopedycznego • odczytuje skróty stosowane w encyklopedii	Uczeń: - odczytuje skróty i oznaczenia słownikowe, - określa cechy tekstu informacyjnego, - określa, pod jakimi hasłami należy szukać informacji, -- wyszukuje wskazane hasła w encyklopedii tradycyjnej, - objaśnia, czym jest Wikipedia - określa różnice między encyklopedią PWN a wolną encyklopedią - wyszukuje określone	Uczeń: - trafnie dobiera wyrazy bliskoznaczne i frazeologizmy, - podejmuje próby korzystania z internetowych wersji słowników, - sporządza notatkę na podstawie samodzielnie wyszukanych informacji, - wyszukuje wskazane hasła w encyklopedii on-line - korzysta z encyklopedii tradycyjnej i on-line, - wyjaśnia, z jakiej encyklopedii lepiej korzystać i uzasadnić swoje zdanie, - zapisuje pozyskane informacje na różne sposoby - wyszukuje określone informacje w Wikipedii - sporządza notatkę	Uczeń: - samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika synonimów, słownika języka polskiego, słownika frazeologicznego i słownika ortograficznego w wersji papierowej, a także korzysta z ich wersji internetowych, - korzysta ze "Słownika Mitów i Tradycji Kultury" W. Kopalińskiego i leksykonów nt. mitologii greckiej, - samodzielnie korzysta z encyklopedii tradycyjnej i on-line, wyszukując potrzebne informacje, - zbiera informacje na temat encyklopedii znajdujących się w bibliotece szkolnej, - samodzielnie korzysta

	- wyszukuje w bibliotece lub Internecie potrzebne informacje - czyta lektury uzupełniające i przygotowuje ich prezentację		hasła w Wikipedii	w określonej formie na temat kryteriów, które musi spełniać artykuł w Wikipedii - wyjaśnia, dlaczego warto korzystać z Wikipedii i uzasadnia swoje zdanie	z Wikipedii, porównuje hasła z wersją papierową i zauważa różnice, - przedstawia zalety i wady popularności kanałów YouTube
Pisanie form wypowiedzi - kartka z życzeniami lub pozdrowieniami	Uczeń: - poprawnie zapisuje miejscowość i datę, - podejmuje próbę napisania życzeń lub pozdrowień	Uczeń: - poprawnie zapisuje adres , - redaguje życzenia lub pozdrowienia według wzoru	Uczeń: - stosuje zwroty do adresata, - redaguje życzenia lub pozdrowienia	Uczeń: - redaguje życzenia lub pozdrowienia odpowiednie do sytuacji i adresata, - wskazuje różnice między SMS-em a kartką pocztową	Uczeń: - redaguje poprawnie pod względem językowym, ortograficznym i kompozycyjnym kartkę pocztową z życzeniami lub pozdrowieniami w związku z określoną sytuacją
Pisanie form wypowiedzi - list - sms - e-mail	Uczeń: - poprawnie zapisuje miejscowość i datę, - wymienia elementy listu, - podejmuje próbę napisania listu, sms-a i, e-maila	Uczeń: - stosuje zwrot do adresata, - redaguje list według wzoru, - redaguje komunikatywny SMS i e- mail do kolegi	Uczeń: - stosuje zwroty do adresata, - stosuje zwroty grzecznościowe, - redaguje list do kolegi, - redaguje komunikatywny SMS, - poprawnie redaguje e -maila do kolegi -zapisuje adres e-mailowy -stosuje zasady pisania	Uczeń: - stosuje różne zwroty do adresata, - dzieli tekst na akapity, - redaguje list do określonego adresata na podany temat, - potrafi właściwie zaadresować e- maila, -poprawnie pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym redaguje sms i e-mail, - podaje różnice między	Uczeń: - samodzielnie zgodnie z wymogami tej formy wypowiedzi redaguje poprawny i wyczerpujący temat list, - bezbłędnie redaguje e-maila do osoby dorosłej lub instytucji

			listów elektronicznych - określa temat wiadomości -stosuje zwroty do adresata i zwroty pożegnalne -informuje odbiorcę o przesyłaniu plików w załączniku listów zgodnie z etykietą językową	językiem młodzieżowym a językiem literackim na podstawie sms-a – e-maila	
Pisanie form wypowiedzi - notatka	Uczeń: - określa, czym jest notatka i wymienia różne sposoby notowania,	Uczeń: - odróżnia różne sposoby notowania, - notuje ważne informacje w formie krótkiego tekstu i punktów	Uczeń: - wybiera z tekstu ważne informacje, - notuje w formie krótkiego tekstu, punktów, schematu i tabeli	Uczeń: - sporządza notatkę w określonej formie, - wybiera sposób zanotowania	Uczeń: - trafnie wybiera najlepszą formę notatki i samodzielnie ją redaguje, zgodnie z wymogami tej formy, - odczytuje skróty: wg, nr, np., ok., m.in., r. , w. i posługuje się nimi w notatkach
Pisanie form wypowiedzi - opis przedmiotu i krajobrazu	Uczeń: - wymienia najważniejsze elementy opisu przedmiotu, - podaje wyrazy opisujące wygląd przedmiotu, - opisuje w 2-3 zdaniach wygląd, wielkość, kształt, kolor przedmiotu, - wymienia	Uczeń: - wyszukuje w tekście informacje na temat wyglądu przedmiotu, - redaguje według wzoru opis przedmiotu, - dobiera wyrazy bliskoznaczne, - dobiera przymiotniki	Uczeń: - redaguje opis przedmiotu, -redaguje opis krajobrazu - stosuje sformułowania określające położenie i ukształtowanie terenu oraz rozmieszczenie poszczególnych elementów krajobrazu	Uczeń: - stosuje w opisie przedmiotu odpowiednią kompozycję, - wydziela akapity, - redaguje opis krajobrazu, zachowując poszczególne elementy: informacje ogólne, rozmieszczenie poszczególnych elementów krajobrazu, emocje wywołane widokiem -wyraża emocje wywołane widokiem	Uczeń: - samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi formy wypowiedzi, redaguje poprawny i wyczerpujący temat opis przedmiotu, unikając powtórzeń, - samodzielnie i zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi redaguje opis krajobrazu, unikając powtórzeń i zachęcając innych do odwiedzenia opisywanego

	najważniejsze elementy opisu krajobrazu - wymienia wyrazy opisujące wygląd krajobrazu - opisuje ustnie krajobraz w 2–3 zdaniach	określające kolory, kształty, -redaguje opis krajobrazu według wzoru, -wydziela akapity w wypowiedzi pisemnej	- stosuje odpowiednią kompozycję w wypowiedzi pisemnej		miejsca
Pisanie form wypowiedzi - plan wydarzeń	Uczeń: - określa, czym jest ramowy i szczegółowy plan wydarzeń	Uczeń: - porządkuje według chronologii plan ramowy wydarzeń	Uczeń: - redaguje odtwórczy plan ramowy wydarzeń, - przekształca czasowniki w rzeczowniki nazywające czynności	Uczeń: - rozbudowuje plan ramowy w plan szczegółowy, - stosuje odpowiedni układ graficzny	Uczeń: - samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy , redaguje poprawny ramowy i szczegółowy plan wydarzeń , unikając powtórzeń
Pisanie form wypowiedzi - opowiadanie odtwórcze i twórcze z dialogiem baśń, legenda, mit	Uczeń: - określa , czym są opowiadanie, baśń i legenda i wymienia ich części, - podejmuje próbę pisania opowiadania z dialogiem, baśni, legendy, mitu zachowując kolejność wydarzeń	Uczeń: - pisze opowiadanie z dialogiem, baśń, legendę, mit i sprawozdanie zachowując kolejność wydarzeń i trójdzielną kompozycję, - redaguje opowiadanie, baśń, legendę, mit i sprawozdanie	Uczeń: - pisze poprawne opowiadanie z dialogiem, baśń, legendę, mit oraz sprawozdanie pod względem chronologii i kompozycji , popełniając nieliczne błędy językowe i w zakresie zapisu	Uczeń: - pisze poprawne pod kątem językowym i pod względem formy opowiadanie odtwórcze z dialogiem i twórcze, baśń, legendę, mit, sprawozdanie wydzielając akapity	Uczeń: - samodzielnie i zgodnie z wymogami gatunku pisze poprawne opowiadanie twórcze z dialogiem, baśń, legendę, mit, sprawozdanie unikając powtórzeń, z bogatym słownictwem

sprawozdanie z wydarzenia		zgodnie z planem			
Pisanie form wypowiedzi - zaproszenie, - podziękowanie, - ogłoszenie - dedykacja	Uczeń: - wymienia najważniejsze elementy zaproszenia, podziękowania, ogłoszenia, dedykacji - podejmuje próbę napisania zaproszenia, podziękowania lub ogłoszenia i dedykacji	Uczeń: - redaguje zaproszenie, ogłoszenie, podziękowanie i dedykację według wzoru, - poprawnie zapisuje datę i miejsce wydarzenia	Uczeń: - redaguje zaproszenie, ogłoszenie, podziękowanie i dedykację - stosuje zwroty do adresata i charakterystyczne sformułowania, - stosuje zwroty grzecznościowe, - pisze krótko, zwięźle, konkretnie	Uczeń : - redaguje zaproszenie, ogłoszenie, podziękowanie i dedykację, uwzględniając konieczne elementy, - stosuje odpowiednią kompozycję i układ graficzny	Uczeń : -samodzielnie i poprawnie redaguje zaproszenie, ogłoszenie, podziękowanie i dedykację, nadając mu ciekawą formę
Pisanie form wypowiedzi - dialog	Uczeń: - wskazuje dialog w tekście, - podejmuje próbę napisania dialogu	Uczeń: - uzupełnia dialog odpowiednimi znakami interpunkcyjnymi	Uczeń: - pisze dialog na zadany temat, - dobiera synonimy do czasowników: powiedzieć, mówić	Uczeń: - poprawnie redaguje dialog na określony temat, unikając powtórzeń	Uczeń: - samodzielnie, zgodnie z wymogami gatunku redaguje dialog stosując bogate słownictwo i poprawna znaki interpunkcyjne
Nauka o języku - fonetyka	Uczeń: - wymienia litery w kolejności alfabetycznej, - dzieli wyrazy na sylaby	Uczeń: - porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej, - poprawnie dzieli wyrazy na sylaby, - odróżnia głoski od liter	Uczeń: - określa liczbę liter i głosek w podanych wyrazach, - poprawnie przenosi wyrazy do następnej linii, - odróżnia samogłoski i spółgłoski	Uczeń: - bezbłędnie odróżnia samogłoski i spółgłoski	Uczeń: - wykorzystuje tę wiedzę w poprawnym i sprawnym korzystaniu ze słowników i katalogów

Nauka o języku - akt komunikacji	Uczeń: - wskazuje nadawcę i odbiorcę komunikatu, - odczytuje najczęściej występujące znaki graficzne i symbole - nazywa zwroty grzecznościowe	Uczeń: - odróżnia komunikaty słowne, graficzne i dźwiękowe, - odczytuje znaki graficzne i symbole, - poprawnie posługuje się zwrotami grzecznościowymi	Uczeń: - odczytuje informacje przekazywane za pomocą gestów i mimiki	Uczeń: - przekazuje określone informacje za pomocą odpowiednich gestów i mimiki	Uczeń: - projektuje znaki graficzne przekazujące określone informacje
Nauka o języku- znaki interpunkcyjne	Uczeń: - wskazuje znaki interpunkcyjne: kropkę, pytnik, wykrzyknik, cudzysłów, - stosuje te znaki w wypowiedzeniach, - wymienia zasady użycia przecinka przed spójnikami i w zdaniu - podaje zasady użycia wielokropka	Uczeń: - poprawnie stosuje te znaki w redagowanych rzez siebie tekstach, - stosuje zasady użycia przecinka przed podanymi spójnikami, stawia przecinek między wyrazami stanowiącymi wyliczenie, - zapisuje tytuły utworów w cudzysłowach, - zna zasady stosowania kursywy w tekście pisanym na	Uczeń: - stosuje poprawną odmianę rzeczowników nazywających znaki interpunkcyjne (zwłaszcza rzeczownika „cudzysłów”), - poprawnie zapisuje wielokropek	Uczeń: - określa różnice w treści zdania w zależności od zastosowanego znaku interpunkcyjnego, - stosuje kursywę zamiennie z cudzysłowem w tekście pisanym na komputerze, - poprawnie zapisuje wielokropek	Uczeń: - redaguje własne teksty złożone z różnych rodzajów zdań i poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne

		komputerze, - zna zasady użycia wielokropka			
Nauka o języku – części mowy rzeczownik, przymiotnik, czasownik, przysłówki, przymiotnik, spójnik, liczebnik	Uczeń: - wskazuje rzeczownik, - podaje liczby, rodzaj i przypadek rzeczownika - wskazuje przymiotnik, - podaje liczby, przypadki, osoby i rodzaje przymiotnika-stopniuje przymiotniki i przysłówki - wskazuje czasowniki, - podaje liczby, rodzaje i osoby czasownika, - wskazuje czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym, - określa bezokolicznik jak formę nieosobową czasownika, - wskazuje	Uczeń: - określa rodzaj rzeczownika, - odmienia rzeczownik przez liczby i przypadki - odmienia przymiotnik przez liczby i przypadki, - wypisuje z tekstu rzeczowniki wraz z określającymi je przymiotnikami, -stopniuje przymiotniki i przysłówki - odmienia czasowniki przez liczby, rodzaje i osoby, - odróżnia czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym, - rozpoznaje bezokolicznik - określa rodzaj czasownika, - wyszukuje	Uczeń: - stosuje rzeczowniki w odpowiednich formach, - stosuje przymiotniki w odpowiednich formach, - odróżnia przymiotniki w rodzaju męskoosobowym i nieosobowym, - stosuje czasowniki w odpowiednich formach, - określa osobę, liczbę i rodzaj czasownika, - odróżnia formę osobową od nieosobowej, - tworzy przysłówki od przymiotników, -stopniuje przymiotniki i przysłówki - posługuje się przysłówkami w zdaniu, - rozpoznaje wyrażenia	Uczeń: - określa przypadek i liczbę danego rzeczownika, - określa przypadek, rodzaj i liczbę danego przymiotnika, - określa rodzaj przymiotnika w liczbie pojedynczej i mnogiej, - poprawnie stosuje czasowniki w różnych rodzajach, - tworzy poprawne formy trudnych czasowników, - określa osobę, rodzaj i liczbę danego czasownika, - używa bezokoliczników w wypowiedzi - przekształca teksty pisane w czasie teraźniejszym na teksty pisane w czasie przeszłym lub przyszłym, - stosuje formy prostą i złożoną czasowników w czasie przyszłym, - określa znaczenie przysłówków w zdaniu, stopniuje przymiotniki i przysłówki - dostrzega związek między przysłówkiem a czasownikiem, - określa znaczenie przyimków	Uczeń: - rozpoznaje rodzaj rzeczowników sprawiających trudności (np. pomarańcza) - poprawnie używa różnych form rzeczowników i przymiotników, a w razie wątpliwości korzysta ze słownika - opisuje szkolnego kolegę , używając przymiotników, - używa poprawnego sformułowania <i>ubieram się w płaszc</i> - odróżnia w formach osobowych czasowników formę złożoną czasu przyszłego z bezokolicznikiem od formy złożonej z dwóch czasowników, - redaguje tekst z wykorzystaniem różnych , celowo dobranych przysłówków, - stopniuje przymiotniki i przysłówki

	przysłówki wśród innych części mowy, - wskazuje przyimki wśród innych części mowy, - wskazuje spójniki wśród innych części mowy, - wskazuje liczebniki wśród innych części mowy - definiuje liczebniki główne i porządkowe	przysłówki w tekście, - rozpoznaje przysłówki pochodzące od przymiotników, - wyszukuje przyimki w tekście, - wskazuje wyrażenia przyimkowe, - wyszukuje spójniki w tekście - odróżnia liczebniki główne od porządkowych -wskazuje liczebniki zbiorowe	przyimkowe, - uzupełnia wypowiedź pisemną odpowiednimi spójnikami, - stosować poprawne formy liczebników głównych i porządkowych - stosuje poprawne formy liczebników zbiorowych	w zdaniu, - rozróżnia wyrażenia przyimkowe wskazujące na miejsce i wskazujące na czas, - określa znaczenie spójników w zdaniu, - stosuje poprawne formy liczebników wielowyrazowych	- redaguje tekst z wykorzystaniem wyrażen przyimkowych, - redaguje tekst z wykorzystaniem spójników, - redaguje informację o wycieczce klasowej, używając różnych liczebników w odpowiednich poprawnych formach.
Nauka o języku- części zdania podmiot i orzeczenie podmiot szeregowy i domyślny przydawka dopełnienie i okolicznik	Uczeń: - podaje nazwy głównych części zdania, - definiuje przydawkę -wymienia pytania, na które odpowiada przydawka -stosuje przydawki w zdaniu - definiuje dopełnienie -definiuje	Uczeń: - wskazuje podmiot jako wykonawcę czynności i potrafi zdefiniować podmiot szeregowy i domyślny, - wskazuje orzeczenie jako określenie czynności lub stanu, - wskazuje przydawkę w zdaniu - rozpoznaje części mowy, którymi jest wyrażona przydawka - wskazuje dopełnienie w zdaniu	Uczeń: - wskazuje i nazywa podmiot domyślny i szeregowy -wskazuje orzeczenie w podanych zdaniach, - ustala pytania, na które odpowiada przydawka, rozpoznaje części mowy, którymi jest wyrażona przydawka, - ustala, na jakie pytania odpowiada dopełnienie -ustala, na jakie pytania odpowiada okolicznik	Uczeń: - rozpoznaje główne części zdania w tekście, -zaznacza przydawki na wykresach zdań pojedynczych, - zaznacza dopełnienie i okolicznik na wykresach zdań pojedynczych	Uczeń: -rozpoznaje grupę podmiotu i orzeczenia, -bezbłędnie rozpoznaje podmiot szeregowy i domyślny, -wyjaśnia znaczenie przydawek w zdaniu -układa hasła reklamujące wybrane produkty i wyjaśnić znaczenie występujących w nich przydawek - bezbłędnie sporządza wykresy zdań pojedynczych i zaznaczać w nich przydawki, - wyjaśnia znaczenie dopełnienia i okolicznika w zdaniu - bezbłędnie sporządza wykresy zdań pojedynczych i zaznacza

	okolicznik -stosuje dopełnienie i okolicznik w zdaniu	- wskazuje okolicznik w zdaniu - rozpoznaje części mowy, którymi jest wyrażone dopełnienie • rozpoznać części mowy, którymi jest wyrażony okolicznik			dopełnienia i okoliczniki
Nauka o języku – zdanie i równoważnik zdania, - zdania pojedyncze i złożone, - zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, - zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące	Uczeń: - określa, czym jest równoważnik zdania - odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego, - odróżnia zdanie pojedyncze nierozwinięte od zdania pojedynczego rozwiniętego, - rozróżnia zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące, -potrafi: zdefiniować zdania złożone współrzędnie, zdefiniować zdania złożone podrzędnie, zdefiniować zdania	Uczeń: - odróżnia zdanie od równoważnika zdania, - wskazuje zdania składowe w zdaniu złożonym, - wskazuje grupę podmiotu i grupę orzeczenia w zdaniu pojedynczym rozwiniętym, - buduje poprawnie zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące, -potrafi: wskazać zdanie złożone współrzędnie, wskazać zdanie złożone podrzędnie, wskazać zdania składowe w zdaniu	Uczeń: - przekształca równoważniki zdania w zdania, - układa zdania złożone ze zdań pojedynczych, - rozwija zdania nierozwinięte w zdania rozwinięte, - przekształca zdania oznajmujące w pytające, -potrafi: odróżniać zdania złożone współrzędnie od zdań złożonych podrzędnie, wskazać zdanie nadrzędne i zdanie podrzędne w zdaniu złożonym podrzędnie, stosować odpowiednie spójniki, łącząc zdania	Uczeń: - przekształca zdania w równoważniki zdania i odwrotnie, - stosuje odpowiednie spójniki, łączące zdania pojedyncze w zdania złożone, - buduje zdania pojedyncze rozwinięte, - przekształca zdania rozkazujące tak, by wyrażały prośbę, -potrafi: odróżnić wykres zdania złożonego współrzędnie od wykresu zdania złożonego podrzędnie, wykonywać wykresy zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie	Uczeń: - stosuje poprawnie różne rodzaje zdań w zależności od zamierzonego celu, -potrafi: odróżniać zdania złożone współrzędnie od zdań złożonych podrzędnie i samodzielnie wykonywać ich wykresy

	składowe w zdaniu złożonym układać zdania złożone ze zdań składowych	złożonym, wskazać zdanie nadrzędne i zdanie podrzędne w zdaniu złożonym podrzędnie	pojedyncze w złożone		
Nauka o języku- zasady ortograficzne	Uczeń: - wymienia zasady ortograficzne pisowni ó i u, - poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na –ów, - ówka, -ówna, - wymienia zasady ortograficzne pisowni rz i ż, - poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na –arz, -erz, -mistrz, -mierz, - wymienia zasady ortograficzne pisowni ch i h, - zapisuje poprawnie wyrazy z ch na końcu wyrazu, - wymienia zasady pisowni <i>nie</i>, <i>-by</i>	Uczeń: - stosuje zasady ortograficzne pisowni ó i u, - tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy z ó wymiennym, - stosuje zasady ortograficzne pisowni rz i ż, - poprawnie zapisuje wyrazy z ż po l, ł, r, n, - stosuje zasady ortograficzne pisowni ch i h, - poprawnie zapisuje wyrazy z h w środku wyrazu, - stosuje zasady pisowni <i>ni</i>, <i>-by i</i> z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami	Uczeń: - poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na : -uj, -uje, -unek, -us, -usz, -uch, -ura, -ulec, - korzysta ze słownika ortograficznego, - tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy z rz i ż wymiennym, - tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy z h wymieniającym się na g, z, ż, - poprawnie zapisuje wyrazy z przeczeniem <i>nie i cząstką -by</i>, - poprawnie zapisuje imiona, nazwiska,	Uczeń: - poprawnie zapisuje wyrazy z ó niewymiennym, - poprawnie zapisuje wyjątki w pisowni rz po spółgłoskach, - poprawnie zapisuje wyrazy z rz i ż niewymiennym, - zapisuje poprawnie wyrazy z h niewymiennym, - poprawnie zapisuje małą literą przymiotniki utworzone od nazw własnych	Uczeń: - samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego, - poprawnie zapisuje wszystkie wyrazy z trudnością ortograficzną ó, u, rz, ż, ch, h - układa krótkie, zabawne historyjki, używając wyrazów z trudnością ortograficzną - zapisuje poprawnie wszystkie podane wyrazy z trudnością ortograficzną związaną z zasadą pisowni przeczenia <i>nie</i> z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami, - poprawnie zapisuje wszystkie podane wyrazy – według zasad pisowni małą i wielką literą omawianych na lekcji

	z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami, - wymienia zasady ortograficzne pisowni wielką literą imion, nazwisk, przydomków, pseudonimów, tytułów, a także nazw państw, miast dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów; - wymienia zasady pisowni małą literą nazw mieszkańców miast, dzielnic, wsi	i przysłówkami, - stosuje zasady ortograficzne pisowni wielką literą imion, nazwisk, przydomków, pseudonimów, tytułów, a także nazw państw, miast dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów; - stosuje zasady pisowni małą literą nazw mieszkańców miast, dzielnic, wsi	przydomki, przezwiska, tytuły książek, filmów, programów, dzieł sztuki, - poprawnie zapisuje nazwy państw, miast, dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów, miast, dzielnic i wsi		
--	--	--	--	--	--

Wymagania edukacyjne z j. polskiego na poszczególne oceny kl. VI

zagadnienia	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe: wiersz	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki • wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego • wyjaśnia pojęcie: <i>wyraży dźwiękonaśladowcze, anafora, motto, apostrofa, środki stylistyczne (poetyckie)</i>	• wykorzystuje najważniejsze konteksty • wskazuje środki stylistyczne • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego i adresata lirycznego • określa nastrój utworu • wymienia etapy, na które można podzielić <i>Koncert Wojskiego</i> • omawia sytuację liryczną	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko • określa problematykę utworu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • określa znaczenia dosłowne i przenośne w wierszu • charakteryzuje język fragmentu • omawia funkcję środków stylistycznych	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje • wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje znaczenie puenty utworu • interpretuje wiersz • wymienia cechy wpływające na melodyjność fragmentu	• wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze • podejmuje dyskusję na temat poruszony w utworze (sytuacja ludzi starych, zagrożenia, jakie dla relacji międzyludzkich niesie ze sobą rozwój technologii, wartości nadających życiu sens itp.) • omawia inne teksty kultury prezentujące przedstawiony problem
Kształcenie literackie i kulturowe: <i>Bajki Ignacego Krasickiego</i>	• wypowiada się na temat Ignacego Krasickiego • wyjaśnia pojęcia: <i>bajka, moral, epika, uosobienie</i> • relacjonuje treść bajek	• wskazuje uosobienia w bajkach i określa ich funkcję • wskazuje w utworach cechy gatunkowe	• wskazuje i omawia moral w bajkach • wskazuje wartości o których mowa w utworach	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę bajek do własnych doświadczeń	• omawia kontekst historyczny twórczości Ignacego Krasickiego
Kształcenie literackie	• wyjaśnia pojęcia: <i>bajka,</i>	• wskazuje uosobienie	• wskazuje i omawia	• wyraża własny sąd	• uczestniczy w dyskusji

i kulturowe: Aleksander Fredro - bajki	<i>morał, uosobienie</i> • relacjonuje treść bajki	w bajce i określa jego funkcję • wymienia cechy bajki • podaje różnice pomiędzy bajką a baśnią	morał w bajce • wymienia wartości, o których mowa w utworze	o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę bajki do własnych doświadczeń	na temat problemu zaprezentowanego w bajce • redaguje bajkę
Kształcenie literackie i kulturowe: proza	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • wyjaśnia pojęcie: <i>stereotyp, akcja, wątek, fabuła jednowątkowa, fabuła wielowątkowa, narrator; związek frazeologiczny narrator, powieść, świat przedstawiony, powieść fantastycznonaukowa, uchodźca, patriotyzm, narracja pierwszoosobowa, narracja trzecioosobowa, pytanie retoryczne, powieść detektywistyczna, szyfr, teatr, komiks, fikcja literacka, powieść obyczajowa, pamiętnik, powieść przygodowa, scenariusz filmowy, podtytuł, opowiadanie twórcze</i>	• wykorzystuje najważniejsze konteksty • wskazuje funkcję rodzaju narracji • określa tematykę fragmentu • omawia specyfikę miejsca akcji • charakteryzuje bohaterów fragmentu • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko • określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń, porównuje • omawia funkcję specyficznego języka, którym posługuje się narrator • wyjaśnia sformułowania metaforyczne użyte w tekście • wskazuje elementy fantastyczne i realistyczne, określa ich funkcję w utworze • wskazuje elementy komizmu	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów • interpretuje metaforyczne wypowiedzi bohaterów • określa temat i główną myśl tekstu	• wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze • przedstawia informacje na temat jednej z religii wymienionych we fragmencie • podejmuje dyskusję na tematy poruszane w tekstach: tolerancji (np. religijnej) i wyobcowania, stereotypowego postrzegania innych ludzi, sposobu traktowania osób z niepełnosprawnością, przyczyn wykluczania niektórych osób, priorytetów, którymi kieruje się człowiek, zwłaszcza w sytuacji zagrożenia itp. • przedstawia wybrany stereotyp, przygotowuje prezentację • przedstawia wybraną powieść detektywistyczną • redaguje opowiadanie z wątkiem

					detektywistycznym
Kształcenie literackie i kulturowe: Rafał Kosik, <i>Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych ludzi</i> (5 lekcji)	• relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • charakteryzuje narratora • wyjaśnia pojęcie: <i>powieść fantastycznonaukowa (science fiction)</i>	• wskazuje wątek główny i wątki poboczne • rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze • charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych • określa tematykę utworu • nazywa wrażenia, które wzbudza w nim czytany tekst	• określa problematykę utworu • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie • określa doświadczenia głównych bohaterów i porównuje je z własnymi	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • wskazuje wartości w utworze i określa wartości ważne dla bohaterów	• wypowiada się na temat rozwoju techniki i jej wpływu na życie codzienne, wskazuje wady i zalety • podejmuje dyskusję na temat sztucznej inteligencji • tworzy opowiadanie w konwencji <i>science-fiction</i>
Kształcenie literackie i kulturowe: <i>W pustyni i w puszczy</i> Henryka Sienkiewicza (5 lekcji)	• wypowiada się na temat Henryka Sienkiewicza • relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • wskazuje narratora • wyjaśnia pojęcie: <i>powieść przygodowa</i>	• wskazuje wątek główny i wątki poboczne • charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych oraz drugoplanowych • wskazuje funkcję rodzaju narracji • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie	• określa problematykę utworu • wskazuje cechy powieści przygodowej w utworze • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń	• przedstawia tło historyczne powieści • wskazuje elementy zgodne z prawdą historyczną oraz te, które jej przeczą
Kształcenie literackie i kulturowe: John Ronald Reuel Tolkien, <i>Hobbit, czyli tam i z powrotem</i> (5 lekcji)	• relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • charakteryzuje narratora • wyjaśnia pojęcie: <i>powieść fantasy</i>	• wskazuje wątek główny i wątki poboczne • rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze • charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych • określa tematykę utworu	• określa problematykę utworu • wskazuje cechy powieści <i>fantasy</i> w utworze • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie • wskazuje wartości w utworze i określa	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • określa doświadczenia głównych bohaterów i porównuje je z własnymi	• omawia inny tekst kultury w konwencji <i>fantasy</i> • porównuje książkę z filmem Petera Jacksona

		• nazywa wrażenia, które wzbudza w nim czytany tekst	wartości ważne dla bohaterów		
Kształcenie literackie i kulturowe: Biblia	• porządkuje informacje zaprezentowane w tekście • wyjaśnia pojęcia: <i>Biblia, Księga Rodzaju</i> • relacjonuje treść fragmentu • wyjaśnia pojęcia: <i>raj, Eden, związek frazeologiczny</i> • wymienia motywy biblijne obecne w kulturze • relacjonuje treść przypowieści • wyjaśnia pojęcia: <i>przypowieść, talent</i>	• omawia relacje pomiędzy Bogiem a człowiekiem we fragmencie • odnosi opis Anny Kamieńskiej do pierwowzoru biblijnego • omawia pochodzenie wskazanych motywów biblijnych • wymienia związki frazeologiczne pochodzące z Biblii • wskazuje w tekście cechy gatunkowe • omawia sposób, w jaki fragmenty tekstu odnoszą się do Biblii	• wypowiada się na temat sposobu przedstawienia Boga • wyjaśnia funkcję powtórzeń w tekście • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • omawia sposób przedstawienia Boga w wierszu i fragmencie • wyjaśnia znaczenie oraz pochodzenie oraz znaczenie związków frazeologicznych pochodzących z Biblii • wyjaśnia metaforyczne znaczenie przypowieści • wskazuje wartości zaprezentowane w przypowieści • formułuje przesłanie przypowieści	• interpretuje znaczenie wyrażen niedosłownych • odnajduje motywy biblijne w tekstach kultury • odnosi wydarzenie opisane we fragmencie do własnych doświadczeń • wyraża własny sąd o tekście • odnosi sposób przedstawienia Adama i Ewy do stereotypów dotyczących płci	• porównuje sposób ukazania stworzenia świata w Biblii i w mitologii • w kontekście przeczytanego fragmentu omawia obraz Erastusa Salisburyskiego • przygotowuje prezentację na temat wybranego motywu biblijnego • uczestniczy w dyskusji na temat przyczyn dla których Jezus z Nazaretu posługiwał się przypowieściami oraz na tematy poruszane w przypowieściach • omawia obraz Vincenta van Gogha w kontekście omawianej przypowieści
Kształcenie literackie i kulturowe: mity	<i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i> • relacjonuje treść mitu • wyjaśnia pojęcia: <i>mit, mitologia, Tartar</i> Leopold Staff, <i>Odys</i> • relacjonuje treść wiersza • wskazuje adresata	<i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i> • charakteryzuje bohaterów fragmentu • określa tematykę mitu • wskazuje cechy mitu w podanym fragmencie Leopold Staff, <i>Odys</i>	<i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i> • określa problematykę mitu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim tekst Leopold Staff, <i>Odys</i> • określa problematykę	<i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach Leopold Staff, <i>Odys</i> • wyraża własny sąd na temat wiersza • wypowiada się na temat	• uczestniczy w dyskusji na temat tez postawionych w wierszu Leopolda Staffa • przedstawia wybrany tekst kultury zawierający odwołania do mitologii • wypowiada się na temat

	lirycznego - wymienia najważniejsze postacie z mitologii - relacjonuje treść mitu - wyjaśnia pojęcia: <i>mit, mitologia, Olimp, Prometeusz, Zeus</i>	- określa temat wiersza - wskazuje środki stylistyczne - opisuje najważniejsze postacie z mitologii - charakteryzuje bohatera fragmentu - określa tematykę fragmentu - podaje cechy mitu w podanym fragmencie - wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne	wiersza - omawia funkcję środków stylistycznych - określa nastrój wiersza - wskazuje teksty kultury współczesnej, w której obecne są motywy mitologiczne - określa problematykę fragmentu - nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim tekst	Odyseusza - interpretuje utwór - omawia przyczyny wpływu mitologii na kulturę wieków późniejszych - wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach - porównuje początki ludzkości przedstawione w Biblii i w mitologii	najważniejszych bogów greckich
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - charakterystyka	wskazuje różnice pomiędzy charakterystyką a opisem postaci	- odnajduje w tekście przykłady ilustrujące wskazane cechy charakteru - przygotowuje materiały do napisania charakterystyki	tworzy plan charakterystyki wskazanego bohatera literackiego	- tworzy charakterystykę wskazanego bohatera literackiego - stosuje zasady budowania akapitów	tworzy charakterystykę wybranego bohatera zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opis przeżyć wewnętrznych, sytuacji i dzieła sztuki	- wymienia cechy opisu przeżyć wewnętrznych - wyjaśnia pojęcia: <i>opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opis dzieła sztuki</i> - wymienia elementy składające się na opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych i opis dzieła sztuki	- przygotowuje materiały do opisu przeżyć wewnętrznych - omawia sytuacje przedstawione na ilustracjach - opisuje emocje postaci, przedstawionych na ilustracjach	- redaguje plan opisu przeżyć wewnętrznych - redaguje opis sytuacji na podstawie podanego planu - opisuje uczucia i stany wewnętrzne bohaterów podanej sytuacji - odnajduje w dowolnych źródłach symboliczne znaczenia wskazanych elementów, występujących na obrazach	- redaguje pełny, spójny i poprawny opis przeżyć wewnętrznych - stosuje zasady budowania akapitów - redaguje dobrze zorganizowany, jasny i zrozumiały opis sytuacji - tworzy pogłębiony opis przeżyć wewnętrznych, trafnie nazywając uczucia oraz stany psychiczne, posługując się bogatym słownictwem	tworzy opis zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną

				• przy opisie dzieła sztuki wnikliwie przedstawia elementy charakterystyczne, w sposób kompetentny omawia cechy artyzmu, ocenia i interpretuje dzieło sztuki, ujawniając wrażliwość	
Nauka o języku: odmienne części mowy	• rozpoznaje i wskazuje odmienne części mowy • wyjaśnia pojęcia: <i>czasowniki dokonane, czasowniki niedokonane</i> • wyjaśnia pojęcia: <i>strona czynna, strona bierna, czasowniki przechodnie, czasowniki nieprzechodnie</i> • wyjaśnia pojęcie: <i>bezokolicznik</i> • wymienia rodzaje zaimków • podaje zasady używania dłuższych i krótszych form zaimków	• odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych • wymienia kategorie gramatyczne poszczególnych części mowy • uzupełnia zdania właściwymi formami czasowników • wskazuje formy dokonane w tekście • wskazuje zdania, w których podmiot nie jest wykonawcą czynności • przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i z biernej na czynną • wskazuje różnice w wymowie i pisowni podanych bezokoliczników • wyjaśnia zasady pisowni końcówek	• rozpoznaje formę wskazanej części mowy • tworzy czasowniki dokonane od niedokonanych • wskazuje czasowniki nieprzechodnie • tworzy formy osobowe do podanych bezokoliczników • zapisuje bezokoliczniki od podanych form osobowych • tworzy odpowiednie formy zaimków • wskazuje jakie części mowy zastępują podane zaimki	• stosuje właściwe formy odmiennych części mowy w kontekście • stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w odpowiednim kontekście • wymienia sytuacje, w których używa się strony biernej i wyjaśnia dlaczego • używa trudnych form czasowników w dłuższym tekście • używa dłuższych i krótszych form zaimków w odpowiednich kontekstach	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce

		bezokoliczników • używa zaimków w odpowiednim kontekście • zastępuje różne wyrazy zaimkami			
Kształcenie literackie i kulturowe: telewizja, film	• wymienia profesje związane z telewizją • wymienia programy telewizyjne • wyjaśnia pojęcie: <i>scenariusz filmowy</i>	• opisuje zadania osób zaangażowanych przy tworzeniu programów telewizyjnych • podaje przykłady programów telewizyjnych i klasyfikuje je do właściwych kategorii	• nazywa cechy, którymi powinni się charakteryzować przedstawiciele poszczególnych profesji • wymienia cechy programów telewizyjnych	• omawia specyfikę telewizji jako medium • redaguje tekst informacyjny • redaguje scenariusz filmowy na podstawie podanego tekstu	• redaguje reklamę • redaguje oryginalny scenariusz filmowy na podstawie własnego pomysłu
Kształcenie literackie i kulturowe: artykuł	• relacjonuje treść artykułu • wyjaśnia pojęcia: <i>artykuł, e-higienia, fonoholizm</i>	• określa temat i główną myśl tekstu • wymienia cechy artykułu prasowego	• wskazuje cechy artykułu prasowego we fragmencie • określa główną myśl tekstu • odróżnia wskazane informacje o faktach od opinii • wskazuje i nazywa wartości opisane w artykule	• odróżnia informacje o faktach od opinii • wyraża własny sąd o temacie artykułu	• uczestniczy w dyskusji na tematy aktualne poruszane w artykule, np. sposobu traktowania zwierząt przez ludzi, różnic w odbiorze rzeczywistości, wpływu cywilizacji na człowieka i świat
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opis obrazu	• opisuje obraz • określa miejsce, w którym znajdują się przedstawione postacie • nazywa barwy użyte przez malarza	• omawia kompozycję obrazu • charakteryzuje postacie przedstawione na obrazie • wypowiada się na temat sposobu przedstawienia postaci	• omawia funkcję tła • wskazuje problem przedstawiony na obrazie • nazywa wrażenia oraz skojarzenia, jakie wzbudza w nim obraz	• interpretuje fakt umieszczenia na obrazie znaczących elementów • formułuje problem przedstawiony na obrazie • wyraża własny sąd o obrazie • interpretuje funkcję barw • interpretuje tytuł obrazu	• uczestniczy w dyskusji na temat problemu przedstawionego na obrazie • porównuje obraz z innymi tekstami kultury podejmującymi podobną problematykę • uczestniczy w dyskusji na temat sztuki

					w przestrzeni publicznej
Samokształcenie, korzystanie ze słowników	• odnajduje żądane hasło w słowniku terminów literackich • odnajduje hasło w słowniku poprawnej polszczyzny • wymienia sposoby zapisywania wyrazów obcego pochodzenia • wyjaśnia pojęcia: wyrazy <i>neutralne</i>, wyrazy <i>nacechowane</i>, <i>emocjonalnie</i>, <i>zdrobnienia</i>, <i>zgrubienia</i>	• przy redagowaniu tekstów korzysta ze słownika terminów literackich • wyszukuje w słowniku potrzebne informacje • uzupełnia podany tekst odpowiednią formą wyrazu obcego	• określa swoistość definicji słownikowych • wykorzystuje słownik poprawnej polszczyzny przy tworzeniu tekstów • uzupełnia podany tekst właściwie zapisanymi słowami obcego pochodzenia	• krytycznie ocenia pozyskane informacje • przygotowuje wyjaśnienia, które pomagają zrozumieć przyczynę danej formy zapisu • stosuje oryginalną oraz spolszczoną wersję zapisu wyrazów obcych	• swobodnie korzysta z różnych źródeł informacji
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - wypowiedź o charakterze argumentacyjnym	• wyjaśnia pojęcia: <i>dyskusja</i>, <i>teza</i>, <i>hipoteza</i>, <i>argument</i>, <i>przykład</i> • podaje różnice pomiędzy tezą a hipotezą, argumentem a przykładem	• formułuje tezę bądź hipotezę do podanego problemu • formułuje tezę do podanych argumentów • wyjaśnia różnice pomiędzy argumentami odwołującymi się do faktów i logiki a argumentami emocjonalnymi • wskazuje w podanym tekście argumenty oraz przykłady	• formułuje argumentację do podanej tezy • wskazuje w podanym tekście argumenty odwołujące się do faktów i logiki oraz argumenty emocjonalne	• rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji • aktywnie uczestniczy w dyskusji • tworzy argumentację potwierdzającą podaną tezę oraz zaprzeczającą jej	• aktywnie uczestniczy w dyskusji, w sposób przemyślany i logiczny posługując się właściwymi argumentami • tworzy krótkie wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym na zadany temat
Nauka o języku: nieodmienne części mowy	• wymienia nieodmienne części mowy • wyjaśnia pojęcia: <i>wykrzyknik</i> i <i>partykuła</i>	• wymienia cechy nieodmiennych części mowy • odróżnia nieodmienne części mowy od	• tworzy przysłówki od podanych przymiotników • rozpoznaje nieodmienne części mowy w tekście • wskazuje w tekście	• używa przysłówków w tekście • posługuje się przyimkami i spójnikami w tekście	• swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce

		odmiennych • wymienia cechy nieodmiennych części mowy: wykrzyknika i partykuły • odróżnia nieodmienne części mowy od odmiennych	partykuły i wykrzykniki	• używa partykuł i wykrzykników w tekście	
Nauka o języku: ortografia	• relacjonuje zasady pisowni zakończeń - <i>dztwo</i> , - <i>dzki</i> oraz - <i>ctwo</i> , - <i>cki</i> • relacjonuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni partykuły <i>nie</i> • wymienia zasady pisowni <i>ó</i> i <i>u</i> , <i>rz</i> i <i>ż</i> oraz <i>ch</i> i <i>h</i>	• wyjaśnia przyczyny zapisu podanych wyrazów • odnajduje w tekście błędne zapisy <i>nie</i> z różnymi częściami mowy • uzupełnia podane słowa odpowiednimi literami	• wskazuje właściwe formy wyrazów • uzasadnia pisownię <i>nie</i> z różnymi częściami mowy w podanych przykładach • podaje wyrazy pokrewne uzasadniające pisownię • poprawnie zapisuje podane słowa	• tworzy poprawne przymiotniki od podanych rzeczowników • stosuje zasady poprawnej pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy we własnym tekście • tworzy tekst, w którym stosuje poprawną pisownię wyrazów z <i>ó</i> , <i>u</i> , <i>rz</i> , <i>ż</i> , <i>ch</i> , <i>h</i>	swobodnie i bezbłędnie posługuje się stosuje wiedzę w praktyce
Nauka o języku: interpunkcja	• relacjonuje zasady używania dwukropka • wymienia zasady stosowania interpunkcji w dialogach • wymienia zasady pisowni wielką i małą literą • wymienia zasady pisowni <i>q</i> , <i>ę</i> oraz <i>om</i> , <i>on</i> , <i>em</i> , <i>en</i> • wymienia zasady stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym	• wskazuje w tekście, gdzie należy postawić dwukropek • wskazuje miejsca, w których należy postawić myślnik • zapisuje prawnie podane wyrazy • uzupełnia wypowiedź podanymi czasownikami w odpowiednich formach • w zdaniu wskazuje miejsca, w których powinien być przecinek	• uzasadnia użycie dwukropka w podanych przykładach • rozpoznaje, jakich znaków brakuje w podanym tekście • uzasadnia pisownię podanych słów • wyjaśnia przyczyny zapisu podanych wyrazów • koryguje zdania pojedyncze pod kątem interpunkcji • uzupełnia podany tekst	• stosuje dwukropek we własnych tekstach • tworzy dialog stosując zasady interpunkcyjne • tworzy tekst, w którym stosuje pisownię wyrazów wielką i małą literą • tworzy tekst z użyciem poprawnych form • tworzy teksty poprawnie stosując przecinki • redaguje tekst z użyciem nawiasów • układa tekst	swobodnie i bezbłędnie posługuje się stosuje wiedzę w praktyce

	• relacjonuje zasady używania nawiasu • wyjaśnia, do czego służy średnik w wypowiedziach	• wyjaśnia, dlaczego w podanym tekście zastosowano nawiasy • wyjaśnia, w jakim celu został użyty średnik we wskazanym tekście	- o nawiasy • uzupełnia podany tekst średnikami	z zastosowaniem średników	
Kształcenie literackie i kulturowe: muzea	• wymienia rodzaje muzeów	• opisuje specyfikę poszczególnych muzeów	• wymienia znane sobie muzea i przypisuje je do podanych kategorii	• opisuje wybrane muzeum	• przygotowuje prezentację o różnych rodzajach muzeów
Sztuka posługiwania się językiem: perswazja, opinia, poprawność językowa	• wylicza rodzaje perswazji • definiuje perswazję • posługuje się terminami i pojęciami: <i>wyrażanie oczekiwań (perswazja)</i>, • wymienia cechy języka potocznego • wymienia elementy składające się na etykietę językową	• charakteryzuje poszczególne rodzaje perswazji • wyjaśnia, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej a w jakich – nieoficjalnej odmiany języka	• przyporządkowuje sposób wyrażania oczekiwań do sytuacji oraz osoby • wskazuje różnice pomiędzy językiem mówionym a językiem pisany	• formułuje różne sposoby wyrażania oczekiwań • posługuje się różnymi odmianami języka stosownie do sytuacji	• formułuje wypowiedź perswazyjną na zadany temat, prezentuje różne sposoby wyrażania oczekiwań
Kształcenie literackie i kulturowe: muzyka	• wymienia profesje związane z muzyką	• opisuje zadania osób zaangażowanych przy tworzeniu muzyki	• nazywa cechy, którymi powinni się charakteryzować przedstawiciele poszczególnych profesji	• omawia specyfikę muzyki jako dziedziny sztuki	• przygotowuje prezentację na temat wybranego nurtu muzyki
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opowiadanie twórcze na podstawie baśni, legendy, mitu, przypowieści	• definiuje wypowiedź twórczą • wymienia elementy urozmaicające wypowiedź twórczą • definiuje opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy • zdefiniuje opowiadanie	• redaguje dialog urozmaicający akcję podanego tekstu • proponuje alternatywne zakończenie wybranej legendy lub baśni • proponuje alternatywne zakończenie wybranego mitu lub przypowieści	• wzbogaca podany tekst o elementy urozmaicające • tworzy plan wydarzeń opowiadania twórczego • redaguje plan wydarzeń opowiadania twórczego	• redaguje wypowiedź twórczą zawierającą elementy urozmaicające • tworzy opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy • redaguje opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści	• tworzy opowiadanie zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną

	twórcze na podstawie mitu czy przypowieści				
Nauka o języku: wypowiedzenie a zdanie	• przedstawia podział wypowiedzeń • wymienia rodzaje związków wyrazowych • wymienia części zdania	• wskazuje typy wypowiedzeń w tekstach • przekształca równoważniki zdań w zdania • definiuje rodzaje związków wyrazowych • charakteryzuje poszczególne części zdania	• łączy wypowiedzenia tak, aby powstały zdania złożone • w zdaniu wskazuje wyrazy, które tworzą związki wyrazowe • wskazuje wyrazy poza związkami w zdaniu • wskazuje w podanych zdaniach poszczególne części	• zdania pojedyncze nierozwinięte przekształca w zdanie pojedyncze rozwinięte • klasyfikuje związki wyrazowe • przekształca zdania tak, aby zastosuje inny rodzaj podmiotu	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Nauka o języku: zdanie złożone	• definiuje zdanie złożone • wymienia cechy zdań złożonych współrzędnie i zdań złożonych podrzędnie • wymienia cechy różnych typów zdań współrzędnych • posługuje się terminami i pojęciami: <i>zdanie złożone, zdanie złożone podrzędnie, zdania złożone współrzędnie (łącznie, rozłączne, przeciwstawne, wynikowe)</i>	• rozpoznaje zdania złożone współrzędnie • rozpoznaje zdania złożone współrzędnie • rozpoznaje poszczególne typy zdań złożonych współrzędnie	• nazywa rodzaje zdań złożonych • tworzy i zapisuje zdania złożone współrzędnie	• wykonuje wykresy zdań	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - list oficjalny	• definiuje list oficjalny	• wymienia części, z których składa się list oficjalny • wybiera argumenty adekwatne do określonego listu oficjalnego	• przekształca podaną wiadomość w list oficjalny • koryguje podany przykład listu oficjalnego	• redaguje list oficjalny	• pisze list zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się dobrze dobranymi argumentami oraz poprawną polszczyzną

Nauka o języku: fonetyka	• odróżnia głoski od liter • dzieli głoski na samogłoski i spółgłoski • wymienia cechy głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych • wymienia cechy głosek ustnych i nosowych • wymienia sytuacje, kiedy akcentujemy wyrazy na trzecią i na czwartą sylabę od końca • definiuje słowo: <i>intonacja</i> • posługuje się terminami i pojęciami: <i>głoski (spółgłoski miękkie i twarde, funkcje litery i, głoski dźwięczne i bezdźwięczne, głoski ustne i nosowe), wymowa (zasady akcentowania, zasady intonacji)</i>	• definiuje głoski, sylaby i litery • wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne w podanych wyrazach • wskazuje głoski ustne i nosowe w podanych wyrazach • identyfikować akcent paroksytoniczny jako dominujący w języku polskim	• odróżnia spółgłoski miękkie od twardych • odróżnia głoski dźwięczne od bezdźwięcznych oraz ustne od nosowych • wskazuje akcent w podanych wyrazach	• wskazuje słowa, w których litera <i>i</i> oznacza tylko miękkość głoski, w których – tworzy sylabę • wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne, ustne i nosowe w tekście • czyta podany tekst poprawnie akcentując wszystkie wyrazy	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
--	--	--	--	--	---

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z języka polskiego w klasie 7

	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
		Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe -liryka i gatunki mieszane	Uczeń: - relacjonuje treść wiersza - określa rodzaj literacki utworu - wskazuje podmiot liryczny - wskazuje adresata lirycznego - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>renesans, humanizm, fraszka, apostrofa, archaizm, hierarchia</i>	Uczeń: - wypowiada się na temat podmiotu lirycznego - nazywa uczucia podmiotu lirycznego - wskazuje i wypowiada się na temat adresata lirycznego - wskazuje apostrofę i wyjaśnia jej funkcję - dokonuje podziału wiersza na części tematyczne	Uczeń: - interpretuje znaczenie wiersza - wyjaśnia sens puenty utworu - wskazuje kontekst biograficzny utworu - określa funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu - omawia język wiersza - wyjaśnia metaforyczne znaczenie związków frazeologicznych - interpretuje tytuł - omawia funkcję	Uczeń: - wypowiada się na temat utworu, - wypowiada się na temat podmiotu lirycznego, interpretuje jego postawę, hierarchię wartości, przedstawia jego punkt widzenia, sposób postrzegania świata i wartości - wypowiada się na temat własnego pojmowania pojęcia „małej ojczyzny” - określa nastrój wiersza i wyjaśnia, jakimi środkami jest on budowany - interpretuje puentę, przesłanie utworu	Uczeń: - podejmuje dyskusję na tematy związane z utworem i dotyczące jego problematyki - wskazuje konteksty i nawiązania - podejmuje dyskusję na temat najważniejszych aspektów życia - opracowuje mapę myśli dotyczącą omawianego tematu - tworzy samodzielną wypowiedź pisemną na tematy szeroko powiązane z utworem - omawia wybrane teksty kultury

	<i>wartości,</i> <i>neologizm, wiersz</i> <i>biały, wiersz</i> <i>wolny, mała</i> <i>ojczyzna, sonet,</i> <i>personifikacja,</i> <i>puenta, paradoks,</i> <i>ironia, rym,</i> <i>powtórzenie,</i> <i>pieśń, pytanie</i> <i>retoryczne, satyra,</i> <i>romantyzm,</i> <i>pozytywizm,</i> <i>emigracja, ballada</i> - wskazuje archaizmy w utworach - zna najważniejsze fakty z życia J. Kochanowskiego, A. Mickiewicza	- wskazuje i podaje nazwy środków stylistycznych użytych w wierszu - przedstawia współczesną formę wskazanych archaizmów występujących w utworze - wskazuje cechy wiersza wolnego - ustala przynależność gatunkową wiersza -charakteryzuje twórczość J. Kochanowskiego A. Mickiewicza,	neologizmów w wierszu - omawia znaczenie refrenu dla wymowy wiersza - wykorzystuje kontekst biograficzny do analizy utworów J. Kochanowskiego i A. Mickiewicza	- podejmuje dyskusję dotyczącą utworu - omawia renesansowy charakter fraszek - omawia związek pomiędzy twórczością autorów (J. Kochanowski, I. Krasicki, A. Mickiewicz, J. Słowacki) a problemami epoki	
Kształcenie literackie i kulturowe -proza	Uczeń: - określa rodzaj literacki utworu - określa przynależność	Uczeń: - wskazuje cechy gatunkowe utworu - zapisuje wydarzenia	Uczeń: - omawia cechy decydujące o przynależności gatunkowej utworu	Uczeń: - podejmuje dyskusję na główne tematy dotyczące utworu - formułuje i wyjaśnia	Uczeń: - przygotowuje prezentację multimedialną dotyczącą tematów, motywów zawartych w utworze

	utworu/ fragmentów utworu do rodzaju literackiego - podaje nazwę rodzaju narracji - relacjonuje treść utworu/fragment u utworu - wskazuje wydarzenia i sytuacje o charakterze baśniowym i realistycznym - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powieść, powieść kryminalna, nowela, punkt kulminacyjny, emigrant, symbol, wyraz potoczny, kompozycja, przypowieść, carpe diem, sentencja,</i>	w punktach - wypowiada się na temat narracji w utworze - omawia świat przedstawiony w utworze - opisuje czas i miejsce akcji - charakteryzuje głównego bohatera utworu/ bohaterów występujących w danym fragmencie utworu - określa typ narracji występującej w danym fragmencie - wskazuje archaizmy i wyjaśnia ich znaczenie -charakteryzuje twórczość H. Sienkiewicza	- opisuje wewnętrzną przemianę bohatera - omawia relacje panujące między bohaterami - omawia sposób przedstawienia przeżyć wewnętrznych bohatera - interpretuje postępowanie bohaterów - omawia funkcję narracji pierwszoosobowej - omawia funkcję wyrazów potocznych w danych fragmentach - interpretuje znaczenie aforyzmów znajdujących się w utworze - omawia funkcje	przeżycie utworu - analizuje sposób przedstawienia bohaterów - interpretuje słowa bohaterów - rozumie i omawia elementy symboliczne utworu - wypowiada swoją opinię na temat przeczytanego fragmentu - omawia związek pomiędzy twórczością H. Sienkiewicza a problemami epoki	- podejmuje dyskusję na tematy związane z utworem i odnosi ją do wybranych tekstów kultury - omawia kontekst historyczny utworu -referuje treść całego utworu na podstawie książki lub filmu - charakteryzuje życie i twórczość A. Saint - Exupéry
--	--	---	--	--	---

	<i>powieść historyczna, archaizm</i> - zna najważniejsze fakty z życia H. Sienkiewicza		archaizmów w utworze - wykorzystuje kontekst biograficzny do analizy utworów H. Sienkiewicza		
Kształcenie literackie i kulturowe - wywiad	- wyjaśnia znaczenie terminu <i>wywiad</i> - relacjonuje treść wywiadu	- wymienia cechy charakteru bohatera wywiadu - relacjonuje treść wywiadu wskazując najistotniejsze fragmenty z perspektywy bohatera wywiadu, podjętych przez niego decyzji, działań itp.	- wyjaśnia tytuł wywiadu - wskazuje fragmenty nacechowane emocjonalnie	- wyjaśnia przyczyny zachowania bohatera wywiadu - pisze charakterystykę bohatera wywiadu	- podejmuje dyskusję na tematy szeroko związane z utworem i jego problematyką - dokonuje charakterystyki porównawczej bohatera wywiadu z inną postacią rzeczywistą lub fikcyjną

Kształcenie literackie i kulturowe -dramat i spektakl teatralny	Uczeń: - przyporządkowuje utwór do rodzaju literackiego - relacjonuje treść dramatu - wskazuje cechy dramatu - określa czas i miejsce akcji - dokonuje podziału bohaterów na bohaterów realistycznych i bohaterów fantastycznych - omawia specyfikę teatru starożytnej Grecji - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>przedstawienie realistyczne, komedia, komizm charakterów, komizm</i>	Uczeń: - omawia cechy gatunkowe tragedii - dokonuje podziału bohaterów na pierwszo-planowych, drugoplanowych i epizodycznych - charakteryzuje bohaterów utworu - wskazuje wątek główny i wątki poboczne utworu - zapisuje w punktach historię przedstawioną w utworze - wskazuje sceny komiczne i tragiczne - podaje przykłady różnych rodzajów komizmu - wskazuje zmiany, jakie zaszły	Uczeń: - interpretuje tytuł dramatu - wyjaśnia sens motto - opisuje nastrój dramatu - wskazuje cechy dramatu romantycznego - określa funkcję świata fantastycznego w utworze - opisuje bohatera, jego ewolucję, decyzje itp. - wskazuje cechy teatru antycznego - wskazuje cechy współczesne - określa funkcję ironii w dramacie - omawia relacje pomiędzy dramatem a teatrem - wyjaśnia, na czym polega	Uczeń: - wyjaśnia, na czym polega tragizm bohatera - wyjaśnia znaczenia symboliczne zawarte w utworze - interpretuje wybrane przedstawienie teatralne - analizuje zakończenie dramatu i omawia jego przesłanie - analizuje sposoby uzyskania odpowiedniego nastroju w dramacie - wypowiada się na temat prawd moralnych przedstawionych w utworze	Uczeń: - analizuje wskazany plakat teatralny - formułuje na podstawie dramatu uniwersalne prawdy o ludzkiej psychice, moralności itp. - omawia nawiązania kulturowe obecne w dramacie - wypowiada się na temat roli reżysera w interpretacji tekstu dramatycznego - podejmuje dyskusję na temat granic wolności reżysera w interpretacji tekstu dramatycznego - pisze recenzję przedstawienia teatralnego - podaje przykłady przedstawienia motywów zawartych w utworze w innych tekstach kultury - wybiera dwie adaptacje dramatu i dokonuje ich analizy porównawczej - charakteryzuje twórczość A. Fredry, wykorzystuje kontekst biograficzny do
---	---	---	---	---	---

	<i>sytuacyjny, komizm słowny, akt, scena, didaskalia, karykatura, bohaterowie pierwszoplanowi, bohaterowie drugoplanowi, bohaterowie epizodyczni, motto, dramat romantyczny, dziady, guślarz, motto, wierzenia ludowe, nauka moralna</i>	w rozwoju teatru - rozpoznaje elementy języka teatru w przedstawieniu - omawia specyfikę teatru elżbietańskiego	karykaturalne przedstawienie bohaterów - omawia specyfikę teatru współczesnego - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>przedstawienie awangardowe, komizm charakterów, komizm sytuacyjny, komizm słowny</i>		analizy utworu
Kształcenie literackie i kulturowe - komiks	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>czarny charakter, komiks,</i> wyraz <i>dźwiękonaśladow</i> czy - relacjonuje treść komiksu	- omawia znane sobie przykłady „czarnych charakterów” z wybranych tekstów kultury	- wypowiada się na temat sposobu prezentacji bohatera	- analizuje funkcję „czarnego charakteru” w wybranym tekście kultury - przedstawia swoją opinię na temat komiksu	- przedstawia fabułę - omawia rodzaj rysunku zastosowanego w podanym komiksie

Kształcenie literackie i kulturowe - reportaż	- wyjaśnia znaczenie terminu <i>reportaż</i> - relacjonuje treść fragmentów utworu		- dokonuje podziału tekstu na części i nadaje im tytuły - wskazuje cechy reportażu	- podejmuje dyskusję na temat związany bezpośrednio z tematem utworu	- wyraża własną opinię na tematy szeroko związane z utworem - wskazuje inne teksty kultury powiązane tematycznie z omawianym utworem
Pisanie form wypowiedzi - rozprawka	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>teza, hipoteza, argumenty, akapit</i> - referuje trzy możliwe schematy pisania rozprawki - przedstawia elementy kompozycji wypowiedzi argumentacyjnej - wskazuje cechy dobrze skomponowanego tekstu - wymienia cechy składające się na wewnętrzną	Uczeń: - formułuje argumenty do podanego zagadnienia - tworzy plan rozprawki na podstawie podanej dyskusji - porządkuje podaną wypowiedź - wskazuje w podanym tekście zdanie główne akapitu - tworzy wewnętrznie uporządkowane wypracowanie o umiarkowanym stopniu spójności	Uczeń: - formułuje argumenty i kontrargumenty do podanej tezy - koryguje dane wypracowanie - formułuje wstęp do wypracowania - tworzy wewnętrznie uporządkowane, na ogół spójne wypracowanie	Uczeń: - pisze rozprawkę w której ✓ zawarta została właściwa teza bądź hipoteza ✓ argumentacja jest wnikliwa, przekonująca i konsekwentna ✓ przedstawiona została własna opinia dotycząca zadanego tematu, ujawniająca szczególną wrażliwość/wnikliwość piszącego - tworzy wewnętrznie uporządkowane, spójne wypracowanie	Uczeń:

	spójność wypowiedzi - organizuje tekst, nie zawsze zachowując logikę				
Pisanie form wypowiedzi - charakterystyka	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>charakterystyka, charakterystyka postaci, autocharakterystyka, charakterystyka porównawcza</i> - wskazuje elementy składające się na charakterystykę	Uczeń: - omawia różnice pomiędzy charakterystyką statyczną a charakterystyką dynamiczną	Uczeń: - tworzy plan charakterystyki wybranej postaci literackiej bądź filmowej	Uczeń: - pisze charakterystykę zawierającą opis wyglądu zewnętrznego postaci i wnikliwy opis cech charakteru, konsekwentnie poparty trafnie dobranymi przykładami	Uczeń: - tworzy charakterystykę porównawczą dwóch postaci literackich lub filmowych
Pisanie form wypowiedzi - opis sytuacji, przeżyć wewnętrznych i dzieła sztuki	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opis dzieła sztuki</i>	Uczeń: - wskazuje podział obrazu na części tematyczne - wskazuje głównych bohaterów obrazu - opisuje postacie	Uczeń: - opisuje uczucia i stany wewnętrzne bohaterów podanej sytuacji - redaguje opis sytuacji na podstawie	Uczeń: - tworzy dobrze zorganizowany, jasny i zrozumiały opis sytuacji - redaguje pogłębiony opis przeżyć wewnętrznych, trafnie nazywając uczucia oraz stany psychiczne	Uczeń: - porównuje obraz z innymi tekstami kultury - omawia wybrany obraz impresjonistyczny

	- wymienia elementy składające się na opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych i opis dzieła sztuki - podaje nazwy barw użytych przez malarza - opisuje, co zostało przedstawione na obrazie - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>realizm, źródło światła</i>	przedstawione na obrazie i ich emocje - wypowiada się na temat strojów bohaterów - omawia sytuacje przedstawione na ilustracjach	podanego planu - omawia kolorystykę dzieła - przedstawia na podstawie wybranych źródeł cechy impresjonizmu - odnajduje w dowolnych źródłach symboliczne znaczenia wskazanych elementów występujących na obrazach - interpretuje gesty bohaterów obrazu - omawia rolę światła na obrazie	i posługując się bogatym słownictwem - wyraża swoją opinię na temat obrazu - wskazuje cechy impresjonizmu na obrazie - wnikliwie przedstawia przy opisie dzieła sztuki elementy charakterystyczne, w sposób kompetentny omawia cechy artyzmu, ocenia i interpretuje dzieło sztuki, ujawniając wrażliwość - omawia konteksty (biblijny, mitologiczny itp.) - interpretuje wymowę dzieła	
Pisanie form wypowiedzi -wywiad	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminu <i>wywiad</i> - wymienia etapy tworzenia wywiadu	Uczeń: - układa pytania do autora podanego tekstu	Uczeń: - zbiera informacje na temat wybranej postaci, wymyśla temat wywiadu i układa pytania	Uczeń: - przeprowadza wywiad z kolegą/koleżanką - wskazuje błędy w podanym wywiadzie	Uczeń: - przedstawia i ocenia wskazany przez siebie wywiad

Formy wypowiedzi - dyskusja	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dyskusja, stanowisko (teza), argument, kontrargument, sofizmat</i> - wskazuje cele podjęcia dyskusji - wymienia cechy dobrego dyskutanta - wymienia nieuczciwe chwytły stosowane w dyskusji	- wskazuje w podanym tekście argumenty i kontrargumenty - wskazuje w podanej dyskusji nieuczciwe chwytły	- formułuje argumenty i kontrargumenty do podanej tezy	- bierze udział w debacie - wyjaśnia, w jaki sposób rozpoznaje się sofizmaty	
Nauka o języku - fonetyka - akcent wyrazowy	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>głoska, spółgłoska, samogłoska, litera, upodobnienia fonetyczne, ubezdźwięcznienia, udźwięcznienia,</i>	Uczeń: - określa funkcję głoski <i>i</i> w podanych wyrazach - zapisuje wymowę wyrazu i wskazuje różnice pomiędzy wymową a pisownią - na ogół poprawnie	Uczeń: - dokonuje poprawnego podziału wyrazu - poprawnie wymawia wyrazy - wskazuje wyrazy, w których wolno lub należy upraszczać grupy spółgłoskowe - wskazuje wyrazy,	Uczeń: - koryguje błędy w wymowie i wyjaśnia ich przyczynę - stosuje w wypowiedzi wyrazy, w których akcent pada na 3. i 4. sylabę od końca	

	<i>upodobnienia wsteczne i postępowe, upodobnienia wewnątrzwyrazowe, upodobnienia międzywyrazowe, utrata dźwięczności w wygłosie, uproszczenie grupy spółgłoskowej</i> - dokonuje podziału wyrazu na głoski - wskazuje w wyrazie samogłoski i spółgłoski - wskazuje spółgłoski powodujące upodobnienia - przedstawia zasady stosowania akcentu wyrazowego	wymawia wyrazy - wskazuje kierunek upodobnienia w podanych wyrazach - wskazuje upodobnienia międzywyrazowe w podanym tekście - poprawnie akcentuje przeczytane wyrazy	w których nie wolno upraszczać grup spółgłoskowych - wskazuje rzeczowniki, w których akcent pada na 3. sylabę od końca		
--	---	--	---	--	--

Nauka o języku – - części mowy, czasownik	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>czasownik osobowy, czasownik nieosobowy, czasowniki dokonane, czasowniki niedokonane</i> - wymienia, przez co odmienia się czasownik - odróżnia formy nieosobowe czasownika od form osobowych	Uczeń: - określa formy gramatyczne czasownika - uzupełnia zdania czasownikami w odpowiedniej formie	Uczeń: - redaguje zdania z nieosobowymi formami czasownika zakończonymi na -no, -to - przekształca zdania, używając odpowiedniej formy czasownika	Uczeń: - modyfikuje wypowiedź za pomocą zmiany aspektu - sporządza notatkę z zastosowaniem nieosobowych form czasownika	Uczeń: - redaguje instrukcję, w której wykorzystuje czasowniki w trybie rozkazującym - odmienia czasowniki kłopotliwe
Nauka o języku - strona czynna i bierna czasownika	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>strona czynna, strona bierna, wykonawca czynności, obiekt czynności,</i>	Uczeń: - przekształca zdania ze strony czynnej na bierną i odwrotnie - odróżnia czasowniki przechodnie od czasowników	Uczeń: - wskazuje, w jakich okolicznościach używamy strony biernej - odnajduje w tekście czasowniki w stronie biernej i wyjaśnia, w jakim	Uczeń: - używa strony biernej w tekstach oficjalnych, np. w stylu urzędowym	

	<i>czasownik przechodni,</i> <i>czasownik nieprzechodni</i> - przedstawia zasadę tworzenia strony biernej czasownika	nieprzechodnich - wskazuje wypowiedzi, w których najważniejszą rolę odgrywa wykonawca czynności oraz te, w których najistotniejszy jest obiekt czynności	celu zostały użyte		
Nauka o języku - imiesłowy	Uczeń: - przedstawia klasyfikację imiesłów - wskazuje imiesłowy w tekście - wymienia zasady pisowni <i>nie</i> z imiesłowami	Uczeń: - tworzy imiesłowy od podanych czasowników - odmienia imiesłowy przymiotnikowe - stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z imiesłowami - tworzy imiesłowy z przeczeniem <i>nie</i>	Uczeń: - przekształca zdania podrzędne w imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe z określeniami - przekształca wskazane zdania na konstrukcje z imiesłowami przysłówkowymi - zastępuje określenia oznaczające cechy z imiesłowami z przeczeniem <i>nie</i>	Uczeń: - wskazuje i poprawia błędy związane z użyciem imiesłów - redaguje tekst z użyciem wszystkich rodzajów imiesłów - redaguje tekst z użyciem imiesłów z przeczeniem <i>nie</i>	

Nauka o języku- zdania - zdania złożone - rodzaje zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie - zasady interpunkcyjne w zdaniach złożonych	Uczeń: - wskazuje zdania złożone - wymienia rodzaje zdań złożonych - odróżnia zdania złożone - wskazuje współrzędnie od zdań złożonych - wskazuje podrzędnie - wskazuje spójniki, przed którymi należy postawić przecinek w zdaniu złożonym -wskazuje współrzędnie -wymienia zasady stosowania przecinków w zdaniach złożonych	Uczeń: - wskazuje pytanie, na które odpowiadają dane zdania - wskazuje podrzędne - podaje nazwy rodzajów zdań złożonych - wskazuje zdania złożone - wskazuje współrzędnie - określa ich typy - przyporządkowuje zdania - wskazuje współrzędne stosownie do podanego wykresu - wskazuje zdania podrzędne - przydawkowe i formułuje do nich pytania - wskazuje zdania podrzędne dopełnieniowe - i formułuje do nich	Uczeń: - przyporządkowuje wykresy do zdań - sporządza wykresy zdań złożonych -wskazuje współrzędnie -formułuje zdania podrzędne i stawia przecinki w odpowiednich miejscach	Uczeń: - sporządza wykresy zdań złożonych i podaje nazwy typów zdań podrzędnych - przekształca tekst, stawiając przecinki w odpowiednich miejscach	
---	--	---	---	--	--

		pytania - wskazuje zdania złożone - współrzędnie, w których brakuje przecinków			
Nauka o języku - wypowiedzenie wielokrotnie złożone	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wypowiedzenie wielokrotnie złożone, zdanie główne</i> - dokonuje podziału wypowiedzeń wielokrotnie złożonych na wypowiedzenia składowe	Uczeń: - wskazuje zdanie główne w wypowiedzeniu złożonym - stosuje odpowiednią interpunkcję w zdaniach wielokrotnie złożonych	Uczeń: - sporządza wykres zdania wielokrotnie złożonego - przekształca grupy zdań pojedynczych w wypowiedzenia wielokrotnie złożone	Uczeń: - dokonuje opisu składniowego sporządzonego wykresu - koryguje zbyt długie wypowiedzenia wielokrotnie złożone	
Nauka o języku - mowa niezależna i zależna	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mowa zależna, mowa niezależna</i> - wyjaśnia różnice	Uczeń: - w podanym tekście wskazuje mowę zależną i mowę niezależną - zapisuje dowolny dialog w formie	Uczeń: - redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej	Uczeń: - przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie	

	między mową niezależną a mową zależną	mowy zależnej - przy zapisie dialogu stosuje poprawną interpunkcję			
Nauka o języku - słowotwórstwo, wyrazy pochodne, rodziny wyrazów, przedrostki i przyrostki, skrótowce i skróty, wyrazy złożone	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy, kategoria słowotwórcza, czasowniki dokonane, stopień wyższy i najwyższy przymiotników oraz przysłówków, rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność, skrótowiec, skrót,</i>	- wyjaśnia znaczenie podanych wyrazów pochodnych - tworzy przymiotniki od rzeczowników - przyporządkowuje wyraz pochodny do kategorii słowotwórczej - wskazuje wyrazy należące do jednej rodziny - wskazuje wyraz podstawowy w parze wyrazów pokrewnych - zapisuje wyrazy, stosując odpowiednie przedrostki	- wskazuje w podanych parach wyrazów wyraz podstawowy i wyraz pochodny - wskazuje formant w wyrazie pochodnym - tworzy czasowniki dokonane poprzez dodanie przedrostków - tworzy stopień wyższy i najwyższy przymiotników i przysłówków - podkreśla rdzeń i wskazuje oboczności w rodzinie wyrazów - w podanym tekście poprawia błędy wynikające	- dokonuje analizy słowotwórczej podanych wyrazów - tworzy wyrazy należące do konkretnych kategorii słowotwórczych - sporządza wykresy rodziny wyrazów - tworzy własny tekst z użyciem wyrazów z przedrostkami s-, z- oraz przyrostkami -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki - zastępuje podane nazwy właściwymi skrótowcami - używa wyrazów złożonych w odpowiednim kontekście	

	wyraz złożony, złożenie, zrost - wymienia kategorie słowotwórcze - wskazuje cechy decydujące o pisowni przedrostków z-, s- - wymienia rodzaje skrótowców - przedstawia zasady odmiany skrótowców i używania ich w zdaniach - wymienia zasady stosowania skróconego zapisu - referuje zasady tworzenia wyrazów złożonych i wymienia ich typy	- zapisuje wyrazy z odpowiednimi przyrostkami -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki - odnajduje skrótowce w tekście - wyjaśnia znaczenie skrótowców i skrótów - objaśnia znaczenie wskazanych wyrazów złożonych - odróżnia zrosty od złożzeń	z błędnego zapisu przedrostków z-, s- oraz przyrostków -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki - poprawnie stosuje skrótowce w zdaniu - poprawnie zapisuje skróty podanych wyrażeń - tworzy poprawne przymiotniki złożone		
--	---	--	--	--	--

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z j. polskiego kl. VIII

Zagadnienia	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopelniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe: wiersz	• zreferować treść wiersza • określić rodzaj literacki • wskazać podmiot liryczny • określić rodzaj liryki • wyjaśnić pojęcia: <i>aforyzm, fraszka, paradoks, tren, porównanie homeryckie, puenta, przenośnia, symbol, peryfraza, hymn, refren, anafora, ironia apostrofa</i> • omówić przynależność gatunkową utworów • wskazać adresata lirycznego, bohaterów wiersza	• określić funkcję zwrotów do adresata • opisać emocje wyrażane przez podmiot liryczny, nazwać emocje towarzyszące podmiotowi lirycznemu, określić jego stosunek do adresata lirycznego, sytuacji • wyjaśnić, w imieniu jakiej zbiorowości wypowiada się podmiot liryczny • scharakteryzować bohaterów • wyjaśnić znaczenie sentencji • wyjaśnić prawdy życiowe zawarte w utworach • określić funkcję adresata • określić miejsce, w	• wskazać elementy tworzące atmosferę, budujące nastrój • omówić funkcję skontrastowania np. dwóch przestrzeni, bohaterów itp. • zinterpretować zabiegi stylistyczne zastosowane w wierszu, określić funkcję słownictwa • omówić funkcję użycia regionalizmów w piosence, paradoksu we fraszce • zinterpretować tytuł • scharakteryzować obraz Boga wyłaniający się z utworu, wskazać nawiązania np. biblijne, omówić kontekst np. historyczny utworu	• zinterpretować wymowę wiersza, przesłanie utworu • przedstawić swoje spostrzeżenia dotyczące danej sytuacji lirycznej • zinterpretować istotne elementy wiersza, np. zakończenie, sposób ukazania przemijania, puentę • odnieść wymowę wiersza do rzeczywistości codziennej • odnieść uniwersalne prawdy zawarte w aforyzmach i fraszkach do swojego doświadczenia • omówić funkcję refrenu i anafory • wyjaśnić, na czym polegał tragizm pokolenia, do którego należał K. K.	wykazuje umiejętność operowanie kontekstem, twórczego przetworzenia poruszanych w utworze kwestii, przekładu intersemiotycznego, np. potrafi: • podjąć dyskusję na wskazany temat • odnaleźć odzwierciedlenie poruszanych zagadnień w wybranym tekście kultury i omówić dostrzeżony związek • omówić kontekst historyczny utworu • stworzyć prezentację tematyczną • przedstawić wybrany tekst kultury dotyczący tragizmu pokolenia, do

		którym znajduje się podmiot liryczny wskazać środki stylistyczne, związki frazeologiczne	- postawić tezę interpretacyjną - określić przyczyny emocji podmiotu lirycznego	Baczyński dokonać interpretacji tworząc własną wypowiedź, np. sformułować rzeczywisty katalog zasad, którymi powinien się kierować człowiek	którego należał Krzysztof Kamil Baczyński - przytoczyć i omówić wybrany tekst kultury poruszający temat małej ojczyzny - omówić różne sposoby przedstawienia motywu przemijania w tekstach kultury
Kształcenie literackie i kulturowe: treny	- zrelacjonować treść trenów - określić rodzaj liryki każdego z utworów - wskazać adresatów wymienionych na początku <i>Trenu I, VII i VIII</i> - wymienić cechy Urszulki przywołane przez podmiot liryczny w <i>Trenie VIII</i> - zrelacjonować treść wiersza - wskazać podmiot liryczny w wierszu	Tren I - wyjaśnić funkcję apostrofy rozpoczynającej utwór - wskazać porównanie homeryckie i określić jego funkcję Tren V - wskazać porównanie homeryckie i określić jego funkcję - wyjaśnić przyczynę przywołania Persefony Tren VII - określić funkcję odwołania do ubiorów córki - omówić funkcję wykrzyknienia w puencie utworu - opisać sytuację liryczną - wypowiedzieć się na temat podmiotu	Tren I - zinterpretować metaforyczne znaczenie smoka - omówić funkcję pytania retorycznego w zakończeniu utworu Tren V - zinterpretować metaforyczne znaczenie oliwki i sadownika - zinterpretować znaczenie pytania retorycznego w puencie utworu Tren VII - omówić funkcję zdrobnień - zinterpretować dwójakie znaczenie słowa <i>skrzynka</i>, użytego utworze Tren VIII - zinterpretować funkcję kontrastu w ukazaniu	Tren I - zinterpretować znaczenie puenty - zinterpretować wymowę utworu Tren V - zinterpretować wymowę utworu Tren VII - zinterpretować wymowę utworu - porównać omówione treny i wyrazić swoją opinię na temat zawartego w nich ładunku emocjonalnego - zinterpretować puentę wiersza	- omówić wybrany tekst kultury, w którym została przedstawiona strata bliskiej osoby, i porównać go z utworami Jana Kochanowskiego - wypowiedzieć się na temat uniwersalnej prawdy o człowieku zawartej w wierszu - omówić wizję zaświatów przedstawione w wybranych tekstach kultury

		lirycznego • opisać wizję zaświatów przedstawioną w wierszu	domu: przed i po śmierci Urszuli • wskazać peryfrazę i określić jej funkcję • omówić sposób, w jaki został przedstawiony Bóg		
Kształcenie literackie i kulturowe: proza	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie • zrelacjonować treść utworu lub fragmentu utworu • przedstawić bohaterów utworu • wyjaśnić pojęcia: <i>literatura faktu, reportaż, alianci, idealizm, superbohater, antyutopia, alegoria, utopia, science fiction</i> • wypowiedzieć się na temat narratora • określić czas i przestrzeń akcji • wyjaśnić pojęcia: <i>fasyzm, rasizm, obóz koncentracyjny, motyw, przypowieść, powieść historyczna, powiastka filozoficzna</i> • określić rodzaj narracji	• wykorzystać najważniejsze konteksty • scharakteryzować bohaterów całego lub fragmentów utworu • opisać relacje pomiędzy bohaterami, określić stany emocjonalne bohaterów • omówić znaczenie czasu i miejsca akcji dla wymowy utworu, omówić świat przedstawiony • określić temat przewodni utworu • wypowiedzieć się na temat utworu i zawartych w nim zagadnień, wyjaśnić zasady rządzące światem przedstawionym • wyjaśnić specyfikę języka utworu, np. użytych w tekście frazeologizmów	• omówić sposób prezentacji wybranego elementu utworu, porównać wybrane elementy świata przedstawionego • wyliczyć i omówić problemy, z którymi zetknął się bohater • wyjaśnić motywy postępowania, konsekwencje decyzji bohatera, wskazać jego najważniejsze cechy • wyjaśnić przyczynę reakcji bohatera w wybranych sytuacjach, omówić stosunek bohatera do rzeczywistości • zinterpretować zachowanie bohatera, ocenić go • omówić relacje łączące bohaterów • omówić stosunek autora tekstu do opisywanego bohatera	posiada umiejętność poprawnego zinterpretowania wymaganego materiału, właściwej argumentacji, uogólniania, podsumowania i porównania, np. potrafi: • przedstawić punkt widzenia narratora na poruszany w utworze temat • zinterpretować puentę, tytuł, wymowę utworu • wskazać charakterystyczne cechy języka utworu, wyjaśnić ich znaczenie i określić ich funkcje w tekście • wskazać stereotypy przedstawione w utworze • przedstawić zdobyte za pomocą różnych źródeł informacje na temat poruszany w tekście • podjąć dyskusję na temat poruszanych problemów, wyjaśnić symboliczne	potrafi wykorzystywać bogate konteksty, formułować i rozwijać problem badawczy, tworzyć własne teksty rozwijające poruszane tematy, np. potrafi: • stworzyć prezentację nawiązującą do poruszanych zagadnień • podjąć dyskusję na temat rzetelnych źródeł informacji lub zagadnień poruszanych w tekście • przedstawić inny tekst kultury podejmujący temat • na podstawie dowolnych źródeł opracować kontekst historyczny utworu • odnaleźć konteksty i nawiązania

			• wskazać cechy gatunkowe utworu, wypowiedzieć się na temat stylu utworu • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	znaczenie elementów utworu, omówić przenośnię, uniwersalną wymowę utworu • umieścić utwór w kontekście, np. historycznym, biograficznym	
Kształcenie literackie i kulturowe: Adam Mickiewicz <i>Pan Tadeusz</i> (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić pojęcia: <i>epopeja, inwokacja, szlachta, dworek szlachecki, komizm, ironia</i> Do fragmentu utworu: • zrelacjonować treść fragmentu • wskazać adresatów inwokacji Do całości utworu: • zrelacjonować treść utworu • wymienić obyczaje szlacheckie opisane w utworze	Do fragmentu utworu: • wypowiedzieć się na temat narratora fragmentu utworu Do całości utworu: • opisać strukturę społeczną szlachty polskiej • scharakteryzować Jacka Soplicę, Hrabiego, Sędziego i Gerwazego • wymienić wydarzenia historyczne przywołane w koncercie Jankiela • wymienić cechy gatunkowe utworu	Do fragmentu utworu: • wskazać, w jaki sposób inwokacja nawiązuje do tradycji eposu homeryckiego Do całości utworu: • wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia społeczności dobrzyńskiej • wskazać komizm w sposobie przedstawienia niektórych bohaterów	Do fragmentu utworu: • zanalizować sposób przedstawienia ojczyzny w inwokacji • zanalizować elementy wystroju dworku szlacheckiego w kontekście tradycji i patriotyzmu Do całości utworu: • podjąć dyskusję na temat zalet i wad szlachciców przedstawionych w utworze • zinterpretować częste pojawianie się w utworze słowa <i>ostatni</i> • zinterpretować tytuł utworu	• omówić kontekst historyczny, w jakim powstało dzieło, oraz kontekst historyczny wydarzeń przedstawionych w utworze • podjąć dyskusję na temat przyczyn określenia dzieła Mickiewicza epopeją narodową, skoro opisana została tam tylko jedna warstwa społeczna • porównać tekst Adama Mickiewicza z reżyserską wizją Andrzeja Wajdy
Kształcenie literackie i kulturowe: Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i> (lektura obowiązkowa)	Do fragmentu utworu: • zrelacjonować treść fragmentu utworu Do całości utworu: • wyjaśnić pojęcia: <i>okupacja, Szare Szeregi,</i>	Do fragmentu utworu: • omówić świat przedstawiony we fragmencie utworu • scharakteryzować bohaterów fragmentu	Do fragmentu utworu: • wyjaśnić, dlaczego Rudy czuł się szczęśliwy pomimo dojmującego bólu i świadomości zbliżającej się śmierci	Do fragmentu utworu: • w kontekście danego fragmentu utworu zinterpretować tytuł utworu Do całości utworu:	• porównać sposób ukazania akcji pod Arsenalem oraz jej skutków w książce Aleksandra Kamińskiego oraz w filmie w reżyserii

	<i>sabotaż, dywersja, literatura faktu</i> • zrelacjonować treść książki • określić rodzaj narracji • zrelacjonować przebieg akcji pod Arsenalem	utworu Do całości utworu: • omówić świat przedstawiony • opisać rzeczywistość okupowanej Warszawy • wymienić i scharakteryzować bohaterów pierwszoplanowych • opisać perypetie bohaterów działających w małym sabotażu i w dywersji	Do całości utworu: • wypowiedzieć się na temat specyfiki pokolenia, do którego należeli bohaterowie • wskazać cechy gawędy harcerskiej i literatury faktu	• podjąć dyskusję na temat celowości przeprowadzenia akcji pod Arsenalem w świetle jej skutków • podjąć dyskusję na temat ówczesnego i współczesnego rozumienia słowa <i>patriotyzm</i>	Roberta Glińskiego
Kształcenie literackie i kulturowe: Henryk Sienkiewicz, Quo vadis (lektura obowiązkowa)	Do fragmentu utworu: • wyjaśnić pojęcia: <i>pierwsi chrześcijanie, Cesarstwo Rzymskie</i> • zrelacjonować treść fragmentu Do całości utworu: • wyjaśnić pojęcie <i>powieść historyczna</i> • zrelacjonować treść powieści • określić rodzaj narracji	Do fragmentu utworu: • scharakteryzować Winicjusza i Petroniusza • wymienić wartości najważniejsze dla Rzymian Do całości utworu: • omówić świat przedstawiony • wskazać cechy powieści historycznej • scharakteryzować bohaterów pierwszoplanowych • opisać obyczajowość starożytnych Rzymian	Do fragmentu utworu: • opisać emocje, które targały Winicjuszem Do całości utworu: • przedstawić konsekwencje, z którymi wiązał się wybór religii chrześcijańskiej • omówić sposób życia pierwszych chrześcijan • omówić przyczyny, przebieg i konsekwencje pożaru Rzymu • opisać przemianę wewnętrzną Winicjusza	Do fragmentu utworu: • porównać wiarę Rzymian i chrześcijan Do całości utworu: • zinterpretować tytuł powieści • przedstawić dwa sposoby pojmowania miłości w ujęciu antycznym i chrześcijańskim	• omówić wybraną adaptację <i>Quo vadis</i> • podjąć dyskusję na temat poświęcenia życia dla idei, w którą się wierzy • porównać pierwszych chrześcijan ze współczesnymi wyznawcami Jezusa z Nazaretu
Kształcenie literackie i kulturowe: Stefan Żeromski Syzyfowe prace (lektura obowiązkowa)	Do fragmentu utworu: • wyjaśnić pojęcie <i>rusyfikacja</i> • zrelacjonować fragment	Do fragmentu utworu: • scharakteryzować Bernarda Zygiera Do całości utworu:	Do fragmentu utworu: • wypowiedzieć się na temat przyczyn lekceważenia przez	Do fragmentu utworu: • omówić i zanalizować reakcje uczniów na recytację <i>Reduty Ordona</i>	• podjąć dyskusję na temat potrzeby zachowywania tożsamości narodowej

	powieści Do całości utworu: • wyjaśnić pojęcia: <i>zabory, rusyfikacja</i> • zrelacjonować treść powieści	• omówić świat przedstawiony • scharakteryzować Marcina Borowicza i Andrzeja Radka • wymienić metody rusyfikacji przedstawione w powieści	uczniów lekcji języka polskiego Do całości utworu: • przedstawić sytuację społeczeństwa polskiego po powstaniu styczniowym • omówić sposoby walki z rusyfikacją przedstawione w utworze • zinterpretować tytuł powieści	Do całości utworu: • zanalizować skutki zabiegów rusyfikacyjnych • przedstawić postawy członków polskiej społeczności wobec działań zaborców i zanalizować ich przyczyny	
Kształcenie literackie i kulturowe: Sławomir Mrożek Artysta (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić pojęcie <i>alegoria</i> • zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaj narracji	• wypowiedzieć się na temat narratora • wyjaśnić postawę Koguta • skomentować zachowanie Lisa	• omówić alegoryczne znaczenie występujących postaci • wskazać elementy komizmu	• odnieść postawę Koguta do wyobrażenia na temat artysty • sformułować morał	• podjąć dyskusję na temat sposobu postrzegania artystów • porównać utwór Sławomira Mrożka z wybraną bajką zwierzęcą
Kształcenie literackie i kulturowe: wywiad, gatunki publicystyczne	• wyjaśnić pojęcie <i>wywiad</i>, zreferować treść wywiadu • omówić przynależność tekstu do gatunku prasowego • przedstawić najważniejsze wydarzenia z historii piśmiennictwa • wymienić gatunki wypowiedzi prasowej	• podzielić wypowiedzi pisemne na kategorie • rozpoznać gatunki wypowiedzi prasowej	• zanalizować wywiad pod kątem sposobu zadawania pytań przez dziennikarkę • omówić język prasy • wymienić cechy dobrego tekstu prasowego	• odnaleźć elementy omówione w wywiadzie w rzeczywistości codziennej • zanalizować tekst prasowy według podanych kryteriów	• podjąć dyskusję na temat wad i zalet publikacji drukowanych oraz elektronicznych
Kształcenie literackie i kulturowe: komiks	• przedstawić historię komiksu	• omówić język komiksu • przedstawić różnice pomiędzy komiksem amerykańskim a komiksem europejskim	• przedstawić wybrany komiks i ocenić go według podanych kryteriów	• porównać wybrane komiksy i ocenić je według podanych kryteriów	• stworzyć projekt komiksu • przedstawić film inspirowany komiksem i omówić jego specyfikę

Kształcenie literackie i kulturowe: film	• przedstawić najważniejsze momenty w historii kina • wyjaśnić pojęcia: <i>kadr, plan filmowy, ujęcie, scena, montaż, scenariusz</i>	• podać przykłady filmów należących do poszczególnych gatunków filmowych • omówić kompozycję kadru	• wskazać w wybranych filmach cechy klasyfikujące je do poszczególnych gatunków	• zanalizować język filmu w wybranym dziele • ocenić wybrane dzieło filmowe według podanych kryteriów	• przygotować prezentację na temat wybranej postaci związanej z filmem • stworzyć scenariusz filmowy spełniający wymogi wybranej konwencji gatunkowej
Kształcenie literackie i kulturowe: dzieło sztuki (obraz, fotografia)	• wymienić barwy użyte przez malarza • opisać, co zostało przedstawione na obrazie, zdjęciu • wyjaśnić pojęcia: <i>wzorzec, kompozycja fotografii, sztuka współczesna</i> • przedstawić najważniejsze wydarzenia z historii fotografii • wymienić rodzaje fotografii • wyjaśnić pojęcia: <i>mural, street art</i> • opisać mural	• omówić znaczenie zastosowanych przez malarza proporcji • omówić kompozycję dzieła • opisać krajobraz, omówić kompozycję obrazu • wskazać przykłady fotografii należących do danych kategorii	• zinterpretować znaczenie barw • zinterpretować sposób przedstawienia bohatera • wskazać elementy, które zostały wyeksponowane na zdjęciu • ocenić wybraną fotografię według podanych kryteriów • wypowiedzieć się na temat roli światła w fotografii	• zinterpretować sposób ukazania tematu na obrazie • wyrazić swoją opinię na temat obrazu • wyjaśnić wymowę obrazu • wypowiedzieć swoją opinię na temat fotografii i uzasadnić ją • zanalizować wybraną fotografię • wypowiedzieć się na temat specyfiki sztuki współczesnej	• porównać obraz z innymi tekstami kultury przedstawiającymi temat • omówić wybrany obraz • przygotować prezentację na temat np. twórczości Warhola • zanalizować wybraną fotografię artystyczną • omówić wybrany przykład street artu
Kształcenie literackie i kulturowe: internet, telewizja	• przedstawić historię internetu • wymienić gatunki wypowiedzi internetowych • wyjaśnić pojęcia związane z rzeczywistością internetu • zrelacjonować etapy rozwoju telewizji	• omówić funkcję internetu • scharakteryzować wybrane programy telewizyjne	• wyjaśnić przyczynę popularności konkretnych serwisów internetowych • scharakteryzować język wypowiedzi internetowych • omówić specyfikę języka przekazu telewizyjnego	• przedstawić wybrany blog • wskazać korzyści i zagrożenia związane z internetem • ocenić wypowiedź internetową według podanych kryteriów • ocenić wybrany program telewizyjny według	• podjąć dyskusję na temat sposobów chronienia prywatności w internecie • przedstawić swoje wyobrażenia na temat przyszłości internetu • wypowiedzieć się na temat roli telewizji w życiu swoich rówieśników • podjąć dyskusję na temat

	• wskazać momenty przełomowe w rozwoju telewizji • podać przykłady gatunków telewizyjnych			podanych kryteriów • porównać różne przykłady tego samego gatunku telewizyjnego	jakości i funkcji reklam telewizyjnych • przygotować prezentację na temat swojego ulubionego serialu
Kształcenie literackie i kulturowe: muzyka	• zrelacjonować rozwój muzyki na poszczególnych etapach historii kultury • wymienić elementy języka muzyki	• wymienić rodzaje muzyki rozrywkowej	• omówić rolę muzyki w wybranym filmie • ocenić utwór muzyczny na podstawie podanych kryteriów	• zastosować elementy języka muzyki do analizy wybranego utworu	• stworzyć prezentację na temat ulubionego muzyka bądź gatunku muzyki • stworzyć prezentację na temat muzyki etnicznej charakterystycznej dla swojego regionu
Kształcenie literackie i kulturowe: twórca i jego czasy	• wyjaśnić pojęcia: <i>renesans, humanizm</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego • wyjaśnić pojęcia: <i>szlachta, Wielka Emigracja, epopeja narodowa</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza • wyjaśnić pojęcia: <i>harcerstwo, literatura podziemna</i> • wyjaśnić pojęcie <i>rusyfikacja</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Henryka Sienkiewicza • wyjaśnić pojęcie	• wymienić najważniejsze fakty z życia Melchiora Wańkowicza • scharakteryzować twórczość Jana Kochanowskiego • omówić okoliczności powstania cyklu <i>Trenów</i> • scharakteryzować twórczość Adama Mickiewicza • omówić kontekst historyczny twórczości Aleksandra Kamińskiego • przedstawić okoliczności powstania <i>Szyfów prac</i> • przedstawić genezę powieści <i>Quo vadis</i>	• wskazać elementy autobiograficzne w książce <i>Ziele na kraterze</i> • wskazać cechy charakterystyczne renesansu • omówić genezę <i>Pana Tadeusza</i> • wyjaśnić genezę powstania <i>Kamieni na szaniec</i> • wypowiedzieć się na temat twórczości Henryka Sienkiewicza • omówić kontekst powstania powieści historycznych • wypowiedzieć się na temat twórczości artysty	• scharakteryzować twórczość Melchiora Wańkowicza • przedstawić specyfikę <i>Trenów</i> Jana Kochanowskiego • wymienić cechy epopei obecne w <i>Panu Tadeuszu</i> • przedstawić znaczenie <i>Kamieni na szaniec</i> dla współczesnych autorów odbiorców • omówić kontekst społeczno-historyczny twórczości Żeromskiego • przedstawić recepcję powieści <i>Quo vadis</i> • omówić sposób opisywania rzeczywistości w dziełach S. Mrożka	• wypowiedzieć się o wydarzeniach historycznych współczesnych autorowi • wypowiedzieć się na temat literatury podziemnej w okupowanej Polsce

	<i>emigracja</i>				
Retoryka, sztuka posługiwania się językiem: perswazja, opinia, poprawność językowa	• wyjaśnić pojęcia: <i>perswazja, apel, sugestia, uzasadnienie, negocjacje, reklama, manipulacja, etyka słowa</i> • wymienić cechy wypowiedzi perswazyjnej • wymienić fazy negocjacji • wymienić sposoby nakłaniania w reklamie • wymienić elementy etyki słowa • wyjaśnić pojęcia: <i>opinia, informacja</i> • wymienić zasady, które powinny być przestrzegane podczas wyrażania opinii • przedstawić podział błędów językowych • poprawnie odczytać podane wyrazy	• odnaleźć w podanych tekstach apel, sugestię i uzasadnienie • wymienić sposoby manipulacji • wskazać reklamy, które nakłaniają odbiorcę do konkretnego działania • wskazać wypowiedzi wykorzystujące manipulację • wyjaśnić różnicę pomiędzy opinią a informacją • odróżnić informację od opinii • poprawnie odmienić podane słowa • właściwie sformułować związki frazeologiczne • w podanych przykładach wskazać sylaby akcentowane	• skomponować wypowiedź perswazyjną na zadany temat • zanalizować hasła reklamowe pod kątem adresata • zanalizować wybrane reklamy pod kątem zabiegów manipulacyjnych • sporządzić notatkę zawierającą informacje • skorygować błędy w podanych tekstach • odnaleźć w zdaniach błędnie użyte wyrazy • odnaleźć błędy stylistyczne w tekście i skorygować je	• przeprowadzić negocjacje zgodnie z podanym schematem • ułożyć hasła reklamowe, nakłaniające do konkretnego działania • sformułować opinie wraz z uzasadnieniem • wskazać pleonazmy w podanych wyrażeniach	• odnaleźć w reklamach i wypowiedziach polityków elementy manipulacji i zanalizować je • wygłosić publicznie mowę perswazyjną
Nauka o języku: słownictwo, komunikacja językowa	• wymienić zasady porozumiewania się w grzeczny sposób • wymienić formy grzecznościowe • wymienić odmiany polszczyzny • wskazać różnice pomiędzy odmianą oficjalną a nieoficjalną	• dopasować słowa i zwroty grzecznościowe do adresata • wskazać wypowiedzi należące do oficjalnej i nieoficjalnej odmiany języka • wymienić sytuacje, w których można stosować nieoficjalną formę	• wskazać wypowiedzi, w których zostały złamane zasady grzeczności w języku • wyjaśnić różnice pomiędzy normą wzorcową a normą użytkową języka • rozpoznać wypowiedzi zgodne z normą	• sformułować wypowiedzi dostosowane do adresata • stworzyć wypowiedzi zgodne z wzorcową odmianą języka • rozpoznać podane rodzaje języków środowiskowych • przekształcić tekst	• sformułować oficjalną mowę na zadany temat, uwzględniając wszystkie zasady grzeczności • zanalizować wybrane przez siebie wypowiedzi publicystyczne pod kątem zgodności z normami językowymi • stworzyć dłuższą

	polszczyzny • wyartykułować podane wyrazy zgodnie z normą wzorcową • zaakcentować podane wyrazy zgodnie z normą wzorcową • wyjaśnić pojęcia: <i>języki środowiskowe, języki zawodowe, kolokwializmy, profesjonalizmy</i> • wyjaśnić pojęcia: <i>dialekt, gwara</i> • wymienić istniejące w Polsce dialekty • wymienić style funkcjonujące w polszczyźnie • zreferować podstawową zasadę dobrego stylu • wyjaśnić pojęcia: <i>treść wyrazu, zakres wyrazu</i> • odróżnić treść od zakresu wyrazu • wyjaśnić pojęcia: <i>synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, eufemizm</i> • wymienić rodzaje neologizmów i zapożyczeń • wymienić obrzędy nadawania imion • wymienić języki, z	języka, oraz takie, w których należy stosować formę oficjalną • odróżnić języki środowiskowe od języków zawodowych • wskazać kolokwializmy w podanym tekście • wskazać różnice pomiędzy gwarą a dialektem • wymienić cechy każdego ze stylów • wymienić szczegółowe zasady dobrego stylu • wyjaśnić zależność pomiędzy treścią a zakresem wyrazu • zastąpić podane wyrazy synonimami • podać antonimy do danych wyrazów • podzielić neologizmy na kategorie • odnaleźć neologizmy w tekście • wytłumaczyć znaczenie podanych imion słowiańskich • użyć imion w wołaczu • poprawnie odmienić nazwiska • właściwie odmienić nazwy miejscowości	wzorcową i normą użytkową • wymienić przykłady języków środowiskowych języków i zawodowych • wymienić cechy gwary uczniowskiej • w podanych przykładach wskazać różnice pomiędzy gwarą a językiem ogólnonarodowym • rozpoznać styl podanej wypowiedzi • skorygować błędy stylistyczne w podanym tekście • porównać treść i zakres wyrazu w podanych przykładach • wyjaśnić różnice pomiędzy wyrazami wieloznacznymi a homonimami • wyjaśnić znaczenie podanych eufemizmów • wyjaśnić znaczenie podanych neologizmów • zanalizować swoje imię z uwzględnieniem podanych kryteriów • zanalizować różne nazwiska pod kątem ich pochodzenia	gwarowy na ogólnopolski • stworzyć tekst w wybranym stylu • podane wyrazy zastąpić słowami o bogatszej treści • podane wyrazy zastąpić słowami o szerszym zakresie • podać różne znaczenia danych wyrazów • wskazać archaizmy w przysłowiach i wyjaśnić ich znaczenie • wypowiedzieć się na temat mody na konkretne imiona • utworzyć nazwy mieszkanki i mieszkańca danego miasta	wypowiedź ustną zawierającą elementy wybranego języka środowiskowego • stworzyć minisłownik wybranej gwary • wyjaśnić znaczenie imion biblijnych
--	---	--	--	--	--

	których wywodzą się imiona • zrelacjonować historię nadawania nazwisk • zrelacjonować zasady odmiany nazwisk żeńskich i nazwisk małżeństw • wymienić rodzaje nazw miejscowości • zreferować zasadę zapisu dwuczłonowych nazw miejscowych		• wyjaśnić pochodzenie podanych nazw miejscowości		
Nauka o języku: odmienne części mowy	• wymienić odmienne części mowy	• scharakteryzować odmienne części mowy • określić cechy charakterystyczne deklinacji trudnych rzeczowników	• odnaleźć nieosobowe formy czasownika w tekście i określić je • dokonać właściwej deklinacji rzeczowników • właściwie odmienić i stopniować przymiotniki	• właściwie określić formy czasownika osobowego • właściwie określić formy zaimków i poprawnie je stosować • właściwie nazywać rodzaje liczebników	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o odmiennych częściach mowy
Nauka o języku: nieodmienne części mowy	• wymienić nieodmienne części mowy	• scharakteryzować nieodmienne części mowy • wskazać spójniki, przed którymi stawiamy przecinek	• wskazać przysłówki, które podlegają stopniowaniu	• rozpoznać nieodmienne części mowy	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o nieodmiennych częściach mowy
Nauka o języku: pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	• wymienić części mowy pisane łącznie z partykulą <i>nie</i> • wskazać, które części mowy pisze się rozdzielnie z partykulą <i>nie</i>	• zastosować poznane zasady w praktyce	• skorygować tekst pod względem pisowni partykułynie z różnymi częściami mowy	• stworzyć tekst, stosując różne części mowy z partykulą <i>nie</i>	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą ortograficzną
Nauka o języku: fonetyka	• wyjaśnić pojęcia: <i>głoska</i> , <i>litera</i> , <i>ubezdźwięcznienie</i> , <i>udźwięcznienie</i> ,	• rozpoznać rodzaje głosek na przykładach • poprawnie podzielić	• skorygować błędy w podziale wyrazów • poprawnie zaakcentować	• określić kierunek upodobnienia • skorygować błędy w	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o fonetyce

	<i>uproszczenie grupy spółgłoskowej</i> • przedstawić podział głosek • wymienić zasady poprawnego akcentowania w języku polskim	wyrazy na sylaby • wskazać wyrazy, w których nastąpiło uproszczenie grupy spółgłoskowej • wskazać upodobnienia wewnątrzwyrazowe	wyrazy stanowiące wyjątek od powszechnej reguły	akcentowaniu	
Nauka o języku: słowotwórstwo	• wyjaśnić pojęcia: <i>wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy, oboczność, rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność, złożenia, zrosty</i> • wymienić kategorie słowotwórcze	• wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych • utworzyć przymiotniki od rzeczowników • przyporządkować wyraz pochodny do kategorii słowotwórczej • wskazać wyrazy należące do jednej rodziny	• wskazać w podanych parach wyrazów wyraz podstawowy i wyraz pochodny • wskazać formant w wyrazie pochodnym • podkreślić w rodzinie wyrazów rdzeń i wskazać oboczności • rozpoznać złożenia i zrosty na podanych przykładach	• dokonać analizy słowotwórczej podanych wyrazów • utworzyć wyrazy należące do konkretnych kategorii słowotwórczych • sporządzić wykresy rodziny wyrazów • omówić funkcję łącznika w przymiotnikach złożonych	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą z zakresu słowotwórstwa
Nauka o języku: wypowiedzenie i jego części	• wymienić główne i drugorzędne części zdania • podzielić wypowiedzenia na zdania i równoważniki zdań • rozpoznać w tekście równoważniki zdań	• wskazać podmiot i orzeczenie w zdaniu • odnaleźć w tekście drugorzędne części zdania	• określić właściwy szyk przydawki w zdaniu	• uzupełnić zdania przydawkami w odpowiednim szyku • dokonać rozbioru logicznego zdania	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o składni
Nauka o języku: zdanie złożone i zdanie wielokrotnie złożone	• wymienić rodzaje zdań podrzędnie złożonych • wymienić rodzaje zdań współrzędnie złożonych	• przekształcić zdania w imiesłowowe równoważniki zdania • rozpoznać rodzaje zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie • wymienić zasady stosowania przecinka w	• przekształcić zdania pojedyncze w zdania złożone • podzielić zdania złożone współrzędnie na zdania składowe	• przeredagować tekst ze zbyt rozbudowanymi zdaniami złożonymi • sporządzić wykres zdania złożonego	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o składni

		zdaniach złożonych współrzędnie			
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - list motywacyjny	• wyjaśnić pojęcie <i>list motywacyjny</i> • wymienić elementy, z których składa się list motywacyjny • podjąć próbę napisania listu motywacyjnego	• zgromadzić informacje do listu motywacyjnego, który będzie odpowiedzią na podane ogłoszenia • zredagować list motywacyjny	• uporządkować informacje potrzebne do listu motywacyjnego	• ocenić rzetelność i wiarygodność podanych listów motywacyjnych	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - życiorys, CV	• wyjaśnić pojęcia: <i>życiorys, CV (Curriculum vitae)</i> • wymienić elementy, z których składają się życiorys i CV • podjąć próbę napisania	• zgromadzić informacje, które powinny się znaleźć w życiorysie i CV • zredagować podaną formę wypowiedzi	• uporządkować informacje niezbędne do sporządzenia życiorysu i CV • skorygować błędy w podanych życiorysie i CV	• na podstawie życiorysu zredagować oficjalne CV	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - podanie	• wyjaśnić pojęcie <i>podanie</i> • wymienić elementy, które powinny się znaleźć na podaniu • podjąć próbę napisania	• zgromadzić argumenty przydatne do uzasadnienia prośby • zredagować podaną formę wypowiedzi	• skorygować błędnie napisane podanie	• zredagować oficjalne podanie przy użyciu komputera z prośbą o przyjęcie do szkoły ponadpodstawowej	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: sprawozdanie z filmu i spektaklu	• wymienić elementy, które powinny się znaleźć we wstępie, w rozwinięciu i w zakończeniu sprawozdania • podjąć próbę napisania	• stworzyć plan sprawozdania ostatecznie obejrzanego filmu lub spektaklu • zredagować podaną formę wypowiedzi	• stosować się do wszystkich reguł sporządzenia sprawozdania	• stworzyć pisemne sprawozdanie z wybranego filmu bądź spektaklu	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: recenzja	• wymienić elementy, z których składa się recenzja • odróżnić recenzję od sprawozdania	• stworzyć plan recenzji • zredagować podaną formę wypowiedzi	• wyselekcjonować niezbędne informacje przydatne do sporządzenia pełnej dwuczęściowej recenzji	• ocenić poszczególne elementy dzieła • stworzyć obszerną i wyczerpującą recenzję wybranego filmu	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi

	• podjąć próbę napisania				
Kształcenie językowe: scenariusz filmowy	• wyjaśnić pojęcie <i>didaskalia</i> • wymienić elementy wchodzące w skład scenariusza • podjąć próbę napisania	• wybrać scenę z dowolnej książki, która nadaje się na scenariusz • zredagować podaną formę wypowiedzi	• zredagować nagłówki scen i wskazówki sceniczne	• stworzyć przekonujące dialogi • nadać gotowemu scenariuszowi odpowiedni kształt graficzny	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - przemówienie	• wymienić cechy różnych rodzajów przemówień • wymienić elementy niezbędne do przygotowania przemówienia • podjąć próbę napisania	• przedstawić elementy, z których powinno się składać dobrze skomponowane przemówienie • przygotować plan przemówienia • zredagować podaną formę wypowiedzi	• wyliczyć strategie zdobycia przychylności słuchaczy, sposoby prezentacji argumentów i formułowania zakończenia przemówienia	• zanalizować przykładowe przemówienia pod kątem tematu i stosowanych strategii • wygłosić przemówienie	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi oraz wygłosić porywające przemówienie